

BĒRNU DROŠĪBA IR IKVIENA UZDEVUMS

Dalīborganizācijām piemērojamās
procedūras ziņošanai un reaģēšanai bērnu
aizsardzības nodrošināšanas jomā

2019. gada decembris – Versija 2.0

STARPTAUTISKAIS POLITIKAS ATBALSTA DOKUMENTS
(vadības apstiprināts kā darba dokuments)

DALĪBORGANIZĀCIJĀM PIEMĒROJAMĀS PROCEDŪRAS ZIŅOŠANAI UN REAĢĒŠANAI BĒRNU AIZSARDZĪBAS NODROŠINĀŠANAS JOMĀ

GALVENIE LIETOTĀJI

Obligāti	Visiem SOS Bērnu ciematu darbiniekiem, ārstata darbiniekiem un partneriem programmas un nacionālajā līmenī
Ieteicams	Bērnu aizsardzības kontaktpersonām visos ĢS birojos, starptautiskajiem reģionālajiem direktoriem, Vadības padomei, Starptautiskajam senātam

SAISTĪTIE POLITIKAS DOKUMENTI

Pamatpolitika	Kas mēs esam? (<i>Who we are</i>)
Galvenā politika	SOS Bērnu aizsardzības politika SOS aprūpes solījums SOS Bērnu ciematu programmu politika

SAISTĪTIE DOKUMENTI, INSTRUMENTI, SISTĒMAS

ANO Pamatnostādnes par bērnu alternatīvo aprūpi <i>Keeping Children Safe: Bērnu aizsardzības nodrošināšanas standarti (Keeping Children Safe: Child Safeguarding Standards)</i>
SOS Bērnu ciematu rīcības kodekss
Kopīgs darbs bērnu aizsardzībai: Ģenerālsekretariāta loma un pienākumi ziņošanas un reaģēšanas procesā (<i>Working together to protect children: Roles and responsibilities of the GSC in the reporting and responding process</i>)
SOS Bērnu ciematu bērnu drošības incidentu izmeklēšana (<i>SOS Children's Villages child safeguarding investigations</i>)

ATBILDĪBA PAR SATURU

Struktūrvienība	Starptautiskais programmu un stratēģiju kompetences centrs
Nodaļa	Aprūpes un aizsardzības atbalsta nodaļa

IZSTRĀDES PROCESS

Apstiprināja	Vadības padome
Izstrādes process	Šī dokumenta izstrādi ierosināja Starptautiskā biroja Programmu un stratēģiju kompetences centrs. Izstrādes procesu vadīja darba grupa ar SOS darbiniekiem no visu reģionu DO. Atgriezenisko saiti nodrošināja bērnu aizsardzības kontaktpersonas visos starptautiskajos reģionālajos birojos un attiecīgajās starptautiskā biroja struktūrvienībās. Visu SRB programmu direktoriem tika lūgts sniegt datus. Ārējo informāciju sniedza eksperti no <i>Keeping Children Safe</i> .
Adrese iekštīklā:	https://collaboration.sos-kd.org/Workspaces/WS_000001/Wiki/Child%20safeguarding%20reporting%20and%20responding%20in%20MAs.aspx

IEPRIEKŠĒJIE GROZĪJUMI

Versija	Datums	Grozījumi
1.0	31.03.2016.	Apstiprināja Vadības padome
2.0	09.12.2019.	Vadības padome apstiprināja kā darba dokumentu

Galvenie jauninājumi politikas atbalsta dokumenta 2.0 versijā

1. Precizēta bērnu drošības incidenta definīcija. Lai sniegtu plašākus norādījumus darbiniekiem programmas un nacionālajā līmenī, šajā politikas atbalsta dokumentā tagad iekļauta nepiemērotas un ļaunprātīgas rīcības definīcija saistībā ar incidentiem starp pieaugušo un bērnu un problemātiskas un ļaunprātīgas rīcības definīcija saistībā ar incidentiem starp bērniem.
2. Termins "Augstas pakāpes BD incidenti/pārkāpumi" ir aizstāts ar terminu "BD incidenti, kuros tiek iesaistīts ĢS". Ir pielāgoti kritēriji, un tagad incidentus iedala šādi:
BD incidenti, kuros uzrauga ĢS.
 - Iespējamais incidents ir saistīts ar seksuālu izmantošanu, un iespējamais pāridarītājs ir SOS Bērnu ciematu darbinieks.
 - Incidents tiek daudz atspoguļots plašsaziņas līdzekļos, ir piesaistījis sponsoru, sabiedrības un/vai valdības interesi vai pastāv šāds risks.BD incidenti, kurus pārvalda ĢS
 - Incidenti, kas ir eskalēti no dalīborganizācijas līmeņa un kurus ĢS pārvalda tieši, jo pastāv interešu konflikts, arī tiek uzskatīti par incidentiem, kuros tiek iesaistīts ĢS.
3. Vietējās situācijas apzināšanas un bērnu drošības risku novērtēšanas procesu apraksti ir izņemti no šī politikas atbalsta dokumenta un pārnesti uz atsevišķiem dokumentiem. Šajā politikas atbalsta dokumentā tagad pievērsta uzmanība tikai BD ziņošanas un reaģēšanas procedūrām.
4. Politikas atbalsta dokumentam pievienots BD incidentu ziņošanas platformas apraksts, kā arī aprakstīta informācijas plūsma līdz izvēlētajām ieinteresētajām pusēm, izmantojot BD incidenta dokumentus.
5. Politikas atbalsta dokumentam pievienots drošības incidentu reāllaika ziņošanas sistēmas apraksts.
6. Politikas atbalsta dokumentam pievienots iekšējo BD auditu procesa apraksts.

DOKUMENTĀ LIETOTIE SAĪSINĀJUMI

COO	Galvenais izpilddirektors
BAN	Bērnu aizsardzības nodrošināšana
BD	Bērnu drošība
CVI	Starptautiskā organizācija <i>SOS Children's Villages International</i>
ĢS	Ģenerālsekretariāts
SRD	Starptautiskais reģionālais direktors
SB	Starptautiskais birojs
SRB	Starptautiskais reģionālais birojs
DO	Dalīborganizācija
ND	Nacionālais direktors

TERMINU DEFINĪCIJAS

Ārštata darbinieks	Persona, kura strādā SOS Bērnu ciematā uz līguma pamata (piemēram, brīvprātīgie, konsultanti, cita uzņēmuma darbinieki, kas sniedz ārpakalpojumus, utt.). Ārštata darbiniekiem var būt tieša saskare ar bērniem, kuri piedalās SOS Bērnu ciematu programmās. Tas ietver arī aprūpētājus, kuri nodrošina formālu alternatīvo aprūpi kopienā (piemēram, audžuvecāki) un kuri ir parakstījuši līgumu ar SOS Bērnu ciematiem par atbalsta pakalpojumu sniegšanu.
Bērnu aizsardzība	Darbības, ko personas, organizācijas, valstis un sabiedrība veic, lai pasargātu bērnus no sliktas apiešanās, ļaunprātīgas izmantošanas, pamešanas novārtā un ekspluatācijas, tostarp no vardarbības ģimenē, bērnu darba, komerciālas un seksuālas piespiedu ekspluatācijas un izmantošanas, HIV/AIDS, fiziskas vardarbības utt. Ar šo terminu apraksta arī darbu, ko organizācijas veic kādas kopienas vai programmas ietvaros, lai pasargātu bērnus no kaitējuma riska, kas saistīts ar viņu dzīves apstākļiem.
Bērnu aizsardzības nodrošināšana	Visi pasākumi, ko organizācija veic, lai nodrošinātu, ka tās darbinieki, darbības un programmas nenodara bērniem kaitējumu un nepakļauj bērnus kaitējuma un ļaunprātīgas izmantošanas riskam, lai atbilstoši reaģētu uz bažām par bērnu drošību un efektīvi risinātu tās, un lai attiecīgajām iestādēm tiktu paziņotas jebkādas organizācijas bažas par bērnu drošību organizācijas programmās un kopienās, kur tā strādā.
Bērnu drošības incidents	Situācija, kad bērnam tiek nodarīts kaitējums SOS Bērnu ciematu darbinieku, ārštata darbinieku un/vai operāciju darbības vai bezdarbības dēļ. ¹ Tas ietver fizisku vardarbību, seksuālu izmantošanu, pamešanu novārtā, nolaidīgu izturēšanos, emocionālo vardarbību un bērna privātuma pārkāpšanu. ²
Incidenta sākotnējā novērtēšana	Ziņotā BD incidenta sākotnējā analīze. Analīzē uzmanība tiek pievērsta šādiem diviem jautājumiem: <ul style="list-style-type: none">- Vai pastāv tiešs risks iesaistītā bērna un/vai ziņotāja drošībai?- Vai par incidenta risināšanu atbildīgajā organizācijas līmenī ir kāds interešu konflikts, kura dēļ nepieciešama eskalācija jeb pāreja uz augstāku līmeni?
Incidenta pilnīga novērtēšana	Atkarībā no incidenta sākotnējās novērtēšanas rezultātiem un incidenta būtības incidenta pilnīga novērtēšana tiek veikta programmas vai nacionālajā līmenī. Nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona vienmēr tiek informēta par novērtēšanas rezultātiem. Attiecīgā bērnu aizsardzības nodrošināšanas (BAN) komanda apkopo un analizē visus pieejamos dokumentus un informāciju par incidentu, kā arī par riskiem, kas apdraud upurus, ziņotāju un/vai organizāciju (piemēram, varbūtēji iesaistīto bērnu individuālās lietas, varbūtēji iesaistīto darbinieku personālās lietas, kopā ar incidenta ziņojumu saņemtie dokumenti un attēli). Vajadzīgo informāciju var ievākt, arī aprunājoties ar attiecīgajiem darbiniekiem un/vai ziņotāju(-iem). Pilnīga incidenta novērtēšana neietver nekādas izmeklēšanas intervijas ar iespējamiem upuriem un lieciniekiem vai iespējamo pāridarītāju nopratināšanu, ja vien kompetentās bērnu tiesību aizsardzības iestādes un/vai tiesībsargājošās iestādes nav to īpaši pieprasījušas. Balstoties uz novērtēšanas rezultātiem, tiek lemts par turpmāk veicamajiem pasākumiem. Tas var ietvert BD incidenta izmeklēšanu vai citus korektīvos pasākumus.
Bērnu drošības incidenta izmeklēšana	Lai apstiprinātu vai noraidītu ziņoto incidentu, var tikt norīkota BD incidenta izmeklēšana. Tā ir atbilstoši strukturēta procedūra ar noteiktām lomām un pienākumiem, kurā tiek ievākti dažādu veidu pierādījumi (rakstiski dokumenti, intervijas, video un audio ieraksti utt.). Visa izmeklēšanas procesa kopējais ietvars ir izklāstīts Atsauces noteikumos. BD incidenta izmeklēšanā konstatētā informācija, tostarp ieteikumi, tiek apkopoti BD incidenta izmeklēšanas ziņojumā.
Informācijas nepieciešamības princips	Informācija par ziņoto BD incidentu tiek sniegta dažādām ieinteresētajām pusēm atkarībā no to lomas reaģēšanā uz incidentu. <ul style="list-style-type: none">- Jomas vadītājs uzrauga reaģēšanas procesu un bērnu aizsardzības kontaktpersonu tajā organizācijas līmenī, kur tiek reaģēts uz incidentu, lai iegūtu pilnīgu piekļuvi informācijai par incidentu.- Citi darbinieki saņem konkrētu informāciju par incidentu, ja tā viņiem ir nepieciešama, lai pildītu darba pienākumus (piemēram, personāldaļas vadītājs saņem informāciju, kas nepieciešama disciplinārajam procesam).- - Visas pārējās ieinteresētās puses (piemēram, ziņotājs, ĢS darbinieki, atbalstošās asociācijas (PSA) utt.) saņem anonimizētu informāciju par incidentu, lai aizsargātu visu incidentā iesaistīto personu konfidencialitāti.

¹ Tas ietver situācijas, kad no ļaunprātīgas izmantošanas un novārtā pamešanas cietuši bērni nesaņem vajadzīgo psiholoģisko atbalstu un paliek neaizsargāti pret turpmāku ļaunprātīgu izmantošanu vai arī pārnes ļaunprātīgo vai vardarbīgo uzvedību uz attiecībām ar vienaudžiem. Tāpat tas ietver situācijas, kad organizācija neveic atbilstošas darbības, lai risinātu ļaunprātīgu uzvedību starp bērniem. Tas ietver arī situācijas, kad SOS darbinieki neizpilda savus aprūpes pienākumus (piemēram, neveic turpmākos pasākumus saistībā ar paziņotajiem ļaunprātīgas izmantošanas un novārtā pamešanas incidentiem).

² Dažādu ļaunprātīgas izmantošanas un vardarbības formu definīciju skat. SOS Bērnu aizsardzības politikā.

**DALĪBORGANIZĀCIJĀM PIEMĒROJAMĀS PROCEDŪRAS ZIŅOŠANAI UN REAĢĒŠANAI BĒRNU
AIZSARDZĪBAS NODROŠINĀŠANAS JOMĀ**

Programma	Visas dažāda veida programmas intervences, ko dalīborganizācija nodrošina vienā kopienā vai vairākās kopienās. Šie pakalpojumi tiek pielāgoti vietējiem apstākļiem un pastāvīgi tiek uzlaboti. ³
Ziņotājs	Persona, kas ziņo par faktisku vai iespējamu BD incidentu, bažām vai aizdomām.

³ Skatiet politikas "SOS aprūpes solījums" 2. solījumu.

SATURS

Kopsavilkums	1
1. Ievads	1
1.1. Bērnu aizsardzības kontaktpersonu un komandu iecelšana	1
1.1.1. BAN komanda programmas līmenī	2
1.1.2. Nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona	2
1.1.3. Nacionālā BAN komanda	2
1.1.4. BAN komandas dalībnieku profesionālā pilnveide	2
1.2. Bērnu un jauniešu iesaistīšana	3
2. BD incidenta definīcija	4
2.1. BD incidenti starp pieaugušo un bērnu	4
2.1.1. Sagaidāmā un atbilstošā uzvedība	5
2.1.2. Nepiemērota uzvedība	5
2.1.3. Ļaunprātīga uzvedība	6
2.2. Drošības incidenti starp bērniem	6
2.2.1. Normālā un sagaidāmā uzvedība	7
2.2.2. Problemātiska uzvedība	7
2.2.3. Ļaunprātīga uzvedība	7
2.3. Incidenti, kuros tiek iesaistīts ĢS	8
2.3.1. Incidenti, kurus uzrauga ĢS	8
2.3.2. Incidenti, kurus pārvalda ĢS	8
2.3.3. Bērnu drošības incidenti ĢS īstenotās darbībās	8
2.3.4. Bērnu drošības incidentu ziņošanas platforma	8
3. Ziņošanas un reaģēšanas process DO ietvaros	9
3.1. Ziņošana	10
3.1.1. Ziņošanas kanāli	10
3.1.2. Anonīma ziņošana	10
3.1.3. Neziņošana un tās sekas	11
3.1.4. Nepatiesa vai ļaunprātīga ziņošana	11
3.2. Reģistrēšana	11
3.2.1. Konfidencialitāte	11
3.3. Reāllaika ziņošana sistēma	11
3.3.1. Dalīšanās ar informāciju no reāllaika ziņošanas sistēmas	12
3.4. Incidenta sākotnējā novērtēšana	12
3.5. Veicamie pasākumi	13
3.5.1. Bērna un/vai ziņotāja drošība	13
3.5.2. ĢS iesaistīšana uzraudzības procesā	13
3.5.3. Eskalācija	13
3.6. Incidenta pilnīga novērtēšana	13
3.6.1. Pienākumi	13
3.6.2. Novērtēšanas jomas	14
3.6.2.1. Riska novērtēšana	14
3.6.3. Rīcības plāns	14
3.7. Īstenotās darbības	14
3.7.1. BD incidenta izmeklēšanas pieprasīšana	15
3.7.2. Komunikācija ar finansējuma devējiem (partneriem) un sponsoriem	15

3.8. Regulāra pārskatīšana	15
3.8.1. BD incidenti, kurus risina tikai DO	15
3.8.2. Incidenti, kuros tiek iesaistīts ĢS	15
3.8.2.1. BD incidentu krāsu kodi	15
4. Incidenta lietas slēgšana	16
4.1. Lēmums par incidenta lietas slēgšanu	16
4.2. Noslēguma ziņojums	16
4.3. Ziņotāja informēšana	16
4.4. Gūtās atziņas	16
4.5. Lēmumu un veikto pasākumu pārsūdzēšana	17
4.5.1. Nacionālā BAN ombuda komiteja	17
4.5.2. BAN ombuda komitejas locekļi	17
4.5.3. Ziņotāja anonimitāte	17
5. Periodiskie ziņojumi	17
5.1. Apkopotie statistikas ziņojumi	18
6. Iekšējais bērnu aizsardzības audits	18
7. Kā risināt plašsaziņas līdzekļu pievērsto uzmanību?	18
8. Pielikumi	19
1. pielikums. Nacionālās bērnu aizsardzības kontaktpersonas profils	19
2. pielikums. Dalīborganizācijām piemērojamās obligātās prasības par ziņošanas un reaģēšanas procedūrām bērnu aizsardzības nodrošināšanas jomā	20

Kopsavilkums

SOS Bērnu ciemati ir apņēmušies novērst bērnu ļaunprātīgu izmantošanu un pamešanu novārtā un uz aizdomām reaģēt ātri un atbilstīgi. Šī politikas atbalsta dokumenta galvenais mērķis ir nodrošināt atbilstīgu reakciju uz aizdomām par bērnu drošības (BD) pārkāpumiem un šādu aizdomu efektīvu risināšanu programmas un nacionālā līmenī. Dokumenta pamatā ir [SOS Bērnu aizsardzības politika](#), un tajā ir sīkāk aprakstīti politikā izklāstītie procesi. Šis dokuments ir saistošs visām dalīborganizācijām, un tajā aprakstītās procedūras ir jāievieš visās SOS Bērnu ciematu programmās.

Dokuments ir balstīts uz tālāk minētajiem principiem.

Rīkojieties, ja jums ir aizdomas par pārkāpumu

- Ikviens darbinieks, ārsts darbinieks un partnera pienākums ir pasargāt bērnus no visu veidu ļaunprātīgas izmantošanas, pamešanas novārtā, ekspluatācijas, vardarbības un diskriminācijas.
- Ikviens darbinieks pienākums ir nekavējoties ziņot par iespējamām vai faktiskiem BD incidentiem, bažām vai aizdomām. **JA ŠAUBĀTIES, NEKLUSĒJIET!**
- Ikviens darbinieks pienākums ir nekavējoties rīkoties. Ja nerīkosities, bērnam var radīties vēl lielāks apdraudējums.
- Iesaistiet īstos cilvēkus īstajā brīdī. Ziņojumus par iespējamām BD pārkāpumiem iesniedz BAN komandai programmas līmenī un/vai attiecīgajam jomas vadītājam.

Uz bērniem orientēta pieeja

- Visnozīmīgākais apsvērums ir bērnu drošība.
- Galvenā prioritāte ir bērna vajadzības veselības un labklājības ziņā.
- Lēmumi ziņošanas un reaģēšanas procesā jāpieņem, balstoties uz "bērna labākajām interesēm".
- Bērna viedoklis un vēlmes tiek apzinātas un uztvertas nopietni, un lēmums tiek pieņemts, pēc iespējas lielākā mērā pamatojoties uz pieejamo informāciju.

Savlaicīga un atbilstīga reakcija

- Atbildīgie darbinieki nodrošina savlaicīgu, efektīvu un atbilstīgu reakciju uz BD incidentu un/vai aizdomām par to.
- Tiek ievērota konfidencialitāte, un informācija tiek sniegta tikai saskaņā ar informācijas nepieciešamības principu.
- Reaģēšanas procesa pamatā ir padziļināta izpratne par vietējo kontekstu, tostarp valsts tiesību aktiem un bērnu aizsardzības sistēmu, un vietējā konteksta pilnīga ievērošana.
- Ir būtiski sadarboties ar citām iestādēm, tostarp tiesību aktos noteiktajām/nacionālajām bērnu aizsardzības iestādēm.

Šajā dokumentā aprakstītās procedūras ir pilnībā piemērojamas visiem bērniem⁴ un jauniešiem SOS programmās. Lēmumi par jauniešiem, kas vecāki par 18 gadiem, tiek pieņemti pēc pārrunām ar viņiem.

Šis politikas atbalsta dokuments papildina šādus dokumentus: "[Kopīgs darbs bērnu aizsardzībai: Ģenerālsēkretariāta loma un pienākumi ziņošanas un reaģēšanas procesā](#)" ("Working together to protect children: Roles and responsibilities of the GSC in the reporting and responding process") un "[SOS Bērnu ciematu bērnu drošības incidentu izmeklēšana](#)" ("SOS Children's Villages child safeguarding investigations"), bet neaizstāj tos.

1. Ievads

Šajā dokumentā aprakstītais ziņošanas un reaģēšanas process attiecas uz visām mūsu dalīborganizācijām. Katrai dalīborganizācijai (DO) šīs procedūras ir jāpielāgo savam vietējam bērnu aizsardzības un juridiskajam kontekstam. Šajā sakarībā SOS Bērnu aizsardzības politika ir mūsu iekšējais regulējums.

1.1. Bērnu aizsardzības kontaktpersonu un komandu iecelšana

Dalīborganizācijas nosaka skaidrus un efektīvus veidus, kā iekšējie un ārējie ziņotāji var ziņot par BD incidentiem. Informācija par to, kā ziņot par BD incidentiem, regulāri tiek sniegta visiem bērniem, jauniešiem un ģimenēm, kas piedalās SOS programmās, visiem darbiniekiem, ārsts darbiniekiem un partneriem, kā arī bērnu likumīgajiem aizbildņiem (vecākiem, bērnu tiesību aizsardzības iestādēm utt.). Tajā pašā laikā informācijai par to, kā ziņot par BD incidentu, vienmēr jābūt viegli pieejamai.

Katram bērnam ir vajadzīga vismaz viena persona, kurai bērns var uzticēties un pie kā var vērsties, ja jūtas apdraudēts vai nedrošs par kādu situāciju. Šo personu izvēlas bērns, un organizācija nevar to "iecelt" vai rekomendēt. Taču bērnam ir jābūt informētam par visām pieejamajām ziņošanas iespējām.

⁴ Saskaņā ar ANO Bērnu tiesību konvenciju bērns ir "ikviens cilvēks, kas nav sasniedzis 18 gadu vecumu, ja vien saskaņā ar attiecīgiem tiesību aktiem pilngadība neiestājas agrāk".

Ja bērns SOS darbiniekam vai ārštata darbiniekam sniedz informāciju par iespējamu BD incidentu, šai personai 24 stundu laikā ir jāpaziņo par incidentu darbiniekam, kuram uzticēts pienākums risināt BAN jautājumus.

1.1.1. BAN komanda programmas līmenī

Saskaņā ar SOS Bērnu aizsardzības politiku katra DO visās programmās un nacionālajā birojā norīko darbiniekus, kuriem var ziņot par BD incidentiem.

BAN komandā programmas līmenī ir trīs darbinieki. Viņu pienākumi ir šādi:

- veicināt informētību par SOS Bērnu aizsardzības politikas principiem;
- izstrādāt vietējo stratēģiju SOS Bērnu aizsardzības politikas īstenošanai;
- novērst un mazināt iespējamus BD riskus bērniem;
- reaģēt uz visiem bērnu drošības incidentiem programmā un aizdomām par tiem.

BAN komandas locekļus programmas līmenī ieceļ nacionālais direktors (ND), apspriežoties ar nacionālo bērnu aizsardzības kontaktpersonu un ņemot vērā programmā izvirzīto kandidātu sarakstu. Tiek apzināti un ņemti vērā programmā iekļauto bērnu, jauniešu un ģimeņu viedokļi un izvirzītie kandidāti. Bērniem, jauniešiem un ģimenēm tiek vismaz lūgts sniegt viedokli anonīmā aptaujā un nekad netiek prasīts publiski nosaukt izvirzītos kandidātus. Programmas direktors automātiski ir BAN komandas dalībnieks. Direktors koordinē BAN komandas darbu, pieņem lēmumus par rīcību un informē nacionālo bērnu aizsardzības kontaktpersonu par visiem ziņotajiem faktiskajiem BD incidentiem un aizdomām par tiem.

Programmas direktora pienākums ir organizēt un veicināt Bērnu aizsardzības politikas īstenošanu, kā arī par bērnu aizsardzības nodrošināšanas pasākumus programmas līmenī, tostarp informēt nacionālo bērnu aizsardzības kontaktpersonu par Bērnu aizsardzības politikas īstenošanas pašreizējo statusu.

1.1.2. Nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona

Nacionālajā līmenī tiek iecelta bērnu aizsardzības kontaktpersona, kurai ir šādi pienākumi:

- koordinēt nacionālo BAN pasākumu izstrādi un to prioritāšu noteikšanu ikgadējā plānošanas procesā;
- koordinēt aktivitātes saistībā ar informētību par BAN un profilaktiskiem pasākumiem;
- kopīgi ar programmas līmeņa BAN komandu sekot ziņotajiem BD incidentiem un aizdomām par tiem;
- uzturēt Nacionālo bērnu drošības incidentu reģistru (skat. 3.2. sadaļu);
- pilnveidot esošās ziņošanas un reaģēšanas procedūras.

Nacionālās bērnu aizsardzības kontaktpersonas amats un BAN ziņošanas un reaģēšanas procedūras ir atspoguļotas DO organizatoriskajā struktūrā. Bērnu aizsardzības kontaktpersona ir nacionālās BAN komandas dalībnieks.

1.1.3. Nacionālā BAN komanda

Nacionālajā BAN komandā ir 2 līdz 4 cilvēki, un tā ir cieši saistīta ar nacionālo vadības kolektīvu. ND automātiski tiek iecelts par nacionālās BAN komandas vadītāju. Direktoram ir galvenā atbildība par SOS Bērnu aizsardzības politikas īstenošanu DO. Līdztekus ND un nacionālajai bērnu aizsardzības kontaktpersonai nacionālajā BAN komandā ir vēl līdz 2 citām personām no nacionālā vadības kolektīva. Nacionālās BAN komandas dalībniekus ieceļ nacionālais direktors.

1.1.4. BAN komandas dalībnieku profesionālā pilnveide

Visiem BAN komandas dalībniekiem gan programmas, gan nacionālajā līmenī, tostarp ND un nacionālajai BAN kontaktpersonai, ir sava loma un pienākumu bērnu aizsardzības nodrošināšanas jomā, un tas ir skaidri izklāstīts viņu darba aprakstā. Pēc iecelšanas BAN komandā tās dalībnieki saņem padziļinātu apmācību par bērnu aizsardzības nodrošināšanu. Padziļinātā apmācība tiek rīkota pirmajā mēnesī pēc dalībnieku iecelšanas BAN komandā. Apmācības koordinē nacionālā BAN kontaktpersona.

Nacionālā BAN kontaktpersona, sadarbojoties ar personāldaļu, visiem BAN komandas dalībniekiem gan programmas, gan valsts līmenī rīko regulārus profesionālās pilnveides pasākumus bērnu aizsardzības nodrošināšanas jomā. Profesionālās pilnveides pasākumu tematus nosaka:

- atziņas, kas gūtas no ziņotajiem BD incidentiem;
- pilnveides vajadzības, kas noskaidrotas ikgadējā mācību vajadzību novērtēšanas procesā ar individuāliem BAN komandu dalībniekiem.

1.2. Bērnu un jauniešu iesaistīšana

Īstenojot Bērnu aizsardzības politiku un nosakot ar to saistītos BAN pasākumus un darbības, ļoti svarīgi ir ņemt vērā mūsu programmās iekļauto bērnu un jauniešu viedokļus. To var darīt dažādos veidos, un tie ir atkarīgi arī no kultūras konteksta un DO organizatoriskās struktūras. Taču visā federācijā tiek stingri aicināts nodrošināt tādu gaisotni, kas veicina atklātas un godīgas diskusijas ar bērniem un jauniešiem.

Programmas direktoram ir nozīmīga loma bērnu un jauniešu aicināšanā uz līdzdalību BAN jomā, jo direktors atbild par Bērnu aizsardzības politikas īstenošanas organizēšanu un izpildi programmas līmenī. BAN komandas programmas līmenī organizē regulāras profilaktiskās aktivitātes kopā ar bērniem un jauniešiem. Visi mūsu programmās esošie bērni un jaunieši ir informēti par Bērnu aizsardzības politiku un attiecīgajiem ziņošanas un reaģēšanas procesiem. Viņi tiek mudināti uzdot jautājumus un ierosināt nepieciešamos uzlabojumus. Vienmēr tiek atbalstīta bērnu un jauniešu iniciatīva BAN jautājumus pārrunāt citos formālos, kā arī neformālos apstākļos, piemēram, bērnu un jauniešu klubos. Bērniem un jauniešiem jābūt arī iespējai iesniegt savus ierosinājumus anonīmi, piemēram, ierosinājumu kastītēs programmas īstenošanas vietā. Nacionālā BAN komanda tiek regulāri informēta par bērnu un jauniešu paustajiem viedokļiem un ierosinājumiem. Tos ņem vērā BAN aktivitāšu ikgadējā plānošanā dažādos organizācijas līmeņos.

2. BD incidenta definīcija

Bērnu drošības incidents ir situācija, kad bērnam vai jauniešiem ir nodarīts kaitējums⁵ SOS Bērnu ciematu darbinieku vai ārštata darbinieku rīcības un/vai darbības vai bezdarbības dēļ.⁶

Paziņotos bērnu drošības incidentus primāri risina attiecīgā dalīborganizācija. Pēc dalīborganizācijas pieprasījuma vai tad, ja ir spēkā ĢS iesaistes kritēriji (skat. 2.3. sadaļu), ĢS nodrošina atbalstu un virza procesu.

Ikviens ziņotais BD incidents tiek uztverts nopietni un tiek rūpīgi uzklauts. Kad noticis bērnu drošības incidents, galvenā prioritāte ir sniegt atbalstu upurim, un tiek veiktas atbilstošas korektīvās darbības prakses uzlabošanai un/vai disciplinārie pasākumi. Ārējiem bērnu tiesību aizsardzības dienestiem un/vai tiesībsargājošajām iestādēm par BD incidentiem tiek ziņots saskaņā ar valsts tiesību aktu prasībām.

2.1. BD incidenti starp pieaugušo un bērnu

Alternatīvajā aprūpē nonākušie bērni un jaunieši bieži ir pieredzējuši traumu un smagus notikumus, kas saistās ar robežu pārkāpšanu. Mēģinot pārvarēt pieredzētā sekas, viņi var tās izrādīt ar savu uzvedību. Tāpēc robežu pārkāpšanas risināšana ir daļa no ikdienas saskarsmes starp aprūpes speciālistiem un bērniem. Strādājot ar šādām sāpēs balstītām uzvedības izpausmēm un nodrošinot saskarsmi ikdienas aprūpes vidē, pieaugušajiem un aprūpes speciālistiem ir jāievēro paškontrolē, jābūt atklātiem, pieņemošiem un arī drosmīgiem, lai riskētu tuvoties bērniem, kuru uzvedība var likt domāt, ka viņiem vajag ko pavisam pretēju.

Arī kopumā bērni ir neaizsargāti pret dažāda veida robežu pārkāpšanu no pieaugušo puses, kuru var gribēt dominēt pār bērniem vai viņus ekspluatēt, iebiedēt vai sāpināt – jebkāda iemesla dēļ. Bērni, kuri pieredzējuši traumu un smagus notikumus, var būt īpaši neaizsargāti pret šādu ļaunprātīgu izmantošanu, jo viņiem var būt sarežģīti atpazīt vai saglabāt veselīgas robežas.

Tradicionāli atbalsta profesijās robežas attiecībās tiek saistītas ar profesionālās distancē izveidošanu un aizsargāšanu. Taču pieaugušajiem, kurus ar bērniem vieno aprūpes attiecības, robežas var izpausties citādāk, ar lielāku uzsvaru uz saikni, nevis distanci. Ņemot vērā to, cik daudz un cik intensīvi tiek pavadīts kopā laiks alternatīvajā aprūpes situācijās, robežas starp pieaugušiem aprūpētājiem un bērniem nevar salīdzināt ar tipiskajām profesionālajām robežām, kur ir novilkta skaidra līnija, piemēram, starp psihologu un klientu. Aprūpes attiecības ir unikālas, un robežšķirtnes ir mazāk izteiktas, tāpēc, vērtējot robežas un saskarsmi starp pieaugušo un bērnu aprūpes attiecībās, ir jāizmanto kādi atbilstošāki standarti.

Pat gādīgu saskarsmi bērni var uztvert kā draudīgu vai var uzskatīt, ka tā pārkāpj viņu personas neaizskaramību, lai arī kādi būtu pieaugušā nodomi. Gadījumos, kad normāla un veselīga saskarsme bērniem šķiet kā robežu pārkāpšana, to var risināt ar atbilstošu aprūpi, ievirzi un intervences pasākumiem, un tas ne vienmēr nozīmē, ka pieaugušais ir izdarījis ko sliktu. Piemēram, ja pieaugušais papliņķē bērnam pa plecu, lai viņu uzmundrinātu, tas var nejauši uzjundīt kādas traumatiskas atmiņas, un bērns var reaģēt ar aizsargāšanos vai agresīvu rīcību. Robežas pārkāpums notika, jo bērns to izjuta kā viņa personīgās robežas pārkāpšanu. Taču pieaugušā nodoms bija rūpēties, nevis nodarīt pāri, un pieaugušā rīcība netiks uzskatīta pa apzināti kaitējošu vai situāciju nepiemērotu.

Tāpēc ir svarīgi robežu šķērsošanas vai pārkāpšanas gadījumus vērtēt komplicētajā aprūpes attiecību kontekstā, kur robežas ne vienmēr ir pavisam skaidras. Taču, lai garantētu kvalitatīvu aprūpi un rīkotos katra bērna labākajās interesēs, ir nepieciešams kāda veida nošķīrums, kas noteiks mūsu reakciju.

⁵ Dažādu ļaunprātīgas izmantošanas veidu aprakstu skatiet SOS Bērnu aizsardzības politikā.

⁶ Tas ietver BD incidentus, kuri tieši izriet no situācijām, kad bērni, kuri agrāk ir pieredzējuši ļaunprātīgu izmantošanu un pamešanu novārtā, nesaņem viņiem vajadzīgo psiholoģisko palīdzību, tāpēc joprojām ir neaizsargāti pret turpmāku ļaunprātīgu izmantošanu vai arī viņi pārnes ļaunprātīgo uzvedību uz attiecībām ar vienaudžiem, un situācijas, kad organizācija neveic vajadzīgās darbības, lai risinātu ļaunprātīgu uzvedību bērnu starpā. Tas ietver arī situācijas, kad SOS darbinieki neizpilda savus aprūpes pienākumus (piemēram, neveic turpmākos pasākumus saistībā ar ziņotajiem ļaunprātīgas izmantošanas un novārtā pamešanas incidentiem).

Sagaidāmas un atbilstošas, nepiemērotas vai ļaunprātīgas uzvedības atšķiršana⁷

	Sagaidāma un atbilstoša uzvedība	Nepiemērota uzvedība	Ļaunprātīga uzvedība
Normālas, nepiemērotas vai ļaunprātīgas uzvedības pazīmes	Robežu šķērsošana notikusi kā normāla daļa no attiecībām un aprūpes saskarsmes. Tas var ietvert fizisku kontaktu, dalīšanos ar personīgu informāciju, elastīgākas saskarsmes pieejas vai īpašu izpalīdzēšanu.	Saskarsme var ietvert dažādus robežu pārkāpumus, kas svārstās no nelieliem līdz būtiskiem. Nelielu robežu pārkāpumu piemēri: <ul style="list-style-type: none"> ✓ atsevišķi nelaiņas izturēšanās incidenti, piemēram, mīlestības atraidīšana, diskriminēšana, nemierināšana vai verbāla aizskaršana; ✓ neatbilstoši sodi, noteikumi vai prasības; ✓ uzticības nodošana, konfidencialitātes pārkāpšana vai privātuma nerespēktēšana. Ir jānodrošina rūpīga situācijas komplekso aspektu izvērtēšana, lai varētu izvēlēties elastīgu un atbilstīgu reaģēšanas pieeju. Šo komplekso aspektu nepietiekama apsvēršana un nepiemērota reakcija var pasliktināt pieaugušā un bērna attiecības. Tas var kaitēt bērnam.	Notikuši būtiski robežu pārkāpumi. Būtiski robežu pārkāpumi ietver fizisko, emocionālo vai seksuālo vardarbību, pamešanu novārtā vai ekspluatāciju. ⁸ Piemēri: <ul style="list-style-type: none"> ✓ ieplaukšana, raušana aiz matiem vai ausīm, sišana, purināšana vai jebkādu ievainojumu vai saslimšanu izraisīšana; ✓ likšana justies bezvērtīgam, salta attieksme, rasisms, emocionālā šantažēšana vai mentāla spīdzināšana; ✓ jebkādu seksuālu darbību veikšana vai rādīšana, tostarp pornogrāfija; ✓ bērna fizisko, emocionālo vai citu vajadzību neapmierināšana, tostarp piemērota ēdiena, apģērba, siltuma un drošības liegšana; ✓ bērna izmantošana nodarbināšanai, peļņas vai citu ieguvumu gūšanai. Nepienācīgas rīcības turpināšana, neskatoties uz atbalsta intervences pasākumiem, tiek uzskatīta par ļaunprātīgu uzvedību.

2.1.1. Sagaidāmā un atbilstošā uzvedība

Pieaugušā un aprūpes speciālista rīcība un saskarsme atbilst amata aprakstam, darba plānam un praktiskās darbības tvērumam. Panāktie rezultāti atbilst gaidām un standartiem.

Pieaugušā vai aprūpes speciālista un bērna savstarpējās attiecības attīstās un kļūst stiprākas. Aprūpes saskarsme norit saskaņā ar bērna aprūpes un attīstības plānu.

Politikas nostādnes un vadlīnijas ir zināmas, saprotamas un tiek ievērotas. Aprūpes programmās, aktivitātēs un procedūrās tiek ievēroti standarti.

2.1.2. Nepiemērota uzvedība

Pieaugušā vai aprūpes speciālista rīcība un saskarsme nav tāda, kā tiek sagaidīts, un neatbilst amata aprakstam, darba plānam vai praktiskās darbības tvērumam. Tas var ietvert darbības vai bezdarbību, kad pieaugušais vai aprūpes speciālists nesniedz aprūpi tā, kā vajadzētu, vai neatbilstoši reaģē uz bērna uzvedību.

⁷ Plašākus norādījumus par to, kā atšķirt nepiemērotu un ļaunprātīgu rīcību, skatiet atsevišķā dokumentā.

⁸ Sīkāku aprakstu skatiet SOS Bēnu aizsardzības politikā.

Veicinošie faktori ir, piemēram, šādi:

- pārmērīga vai nepietiekama reaģēšana uz situācijām;
- emocionāla reaģēšana, piemēram, dusmas;
- atgādinājumi par paša pieredzēto traumu;
- situācija ļoti nogurdina;
- pārslodze darbā.

Nereti problēma slēpjas tajā, ka pieaugušā vai aprūpes speciālista reakcija uz situāciju ir bijusi *pārmērīga vai nepietiekama*.

Pieaugušā vai aprūpes speciālista un bērna savstarpējās attiecības var pasliktināties. Aprūpes saskarsme nenorīt saskaņā ar bērna aprūpes un attīstības plānu.

Pieaugušais vai aprūpes speciālists, iespējams, nezina vai nesaprot vadlīnijas un politikas nostādnes un neievēro labās prakses norādījumus.

Organizācijas reakcija uz neatbilstošu rīcību ietver koučinga vai apmācības nodrošināšanu attiecīgajam pieaugušajam.

2.1.3. Ļaunprātīga uzvedība

Pieaugušā vai aprūpes speciālista darbības vai bezdarbība pēc būtības ir kaitīgas un ļaunprātīgas un atbilst Bērnu aizsardzības politikā noteiktajām fiziskas, seksuālas, emocionālas vardarbības, novārtā pamešanas vai ekspluatācijas definīcijām.

Pieaugušā vai aprūpes speciālista un bērna attiecības var būt nopietni cietušas, un novērst šo kaitējumu var būt grūti. Reizēm attiecības ietver nepiedienīgu un neveselīgu tuvību vai intimitāti. Aprūpes saskarsme nenorīt saskaņā ar bērna aprūpes un attīstības plānu.

Politikas nostādnes un vadlīnijas ir zināmas un saprotamas, bet netiek ievērotas. Politikas nostādnes un pieņemtā prakse tiek tīši un apzināti pārkāpta.

Organizācijas reakcija uz ļaunprātīgu rīcību ietver disciplināros pasākumus un ziņošanu kompetentajām valsts iestādēm par krimināli sodāmām darbībām.

2.2. BD incidenti starp bērniem

Bez atbilstošas vecāku gādības palikuši bērni bieži ir pieredzējuši tādas traumatiskus notikumus kā pamešana novārtā, vardarbība un ļaunprātīga izmantošana izcelsmes ģimenē vai citā aprūpes vietā. Agrīna pakļaušana toksiskam stresam un smagiem notikumiem nelabvēlīgi ietekmē nervu sistēmas attīstību, kas savukārt iespaido kognitīvo, sociālo un emocionālo prasmju attīstību. Tāpēc bērniem, kuri pieredzējuši ļaunprātīgu izmantošanu vai pamešanu novārtā, var būt lielāks risks atkal kļūt par kaitīgas rīcības upuriem vai pat izspēlēt to savā uzvedībā. Situācijas, kurās notiek robežu pārkāpšana starp bērniem, var būt komplicētas, un aprūpes speciālistiem nereti ir jāpieliek lielas pūles, lai efektīvi uz tām reaģētu. Tāpēc ir jābūt atbilstošiem rīkiem un iespējām, lai uz šādām situācijām varētu reaģēt līdzsvarotā, drošā un gādīgā veidā, ievērojot ikviena iesaistītā bērna labākās intereses.

Robežas tiek pārkāptas, kad viens bērns pārkāpj cita bērna emocionālo, fizisko vai seksuālo neaizskaramību. Tas var ietvert tiešas vai netiešas agresijas epizodes, nepienācīgu seksuālo uzvedību un cita veida kaitīgu un necienīgu izturēšanos pret otru bērnu. Robežu pārkāpumi var būt kaitīgi vai tikai potenciāli kaitīgi, bet ne vienmēr ir ļaunprātīgi. To, vai uzvedība ir normāla, problemātiska vai ļaunprātīga, nosaka ne tikai uzvedība vai rīcība pati par sevi, bet arī tās konteksts. Ikvienu situāciju vajadzētu rūpīgi izvērtēt un ņemt vērā dažādus konteksta faktoros. Starp bērniem var notikt emocionālo, fizisko vai seksuālo robežu pārkāpumi. Taču dažas kaitīgās uzvedības izpausmes var būt vērstas pret sevi un var ietvert paškopšanu bez pašnāvības nodoma un pašnāvību.

Attīstības posmam normālas, problemātiskas un ļaunprātīgas uzvedības atšķiršana⁹

	Attīstības posmam normāla un sagaidāma uzvedība	Problemātiska uzvedība	Ļaunprātīga uzvedība
Normālas, problemātiskas vai ļaunprātīgas uzvedības pazīmes	Nav pamanāma vai būtiska spēku nesamērīguma starp iesaistītajiem bērniem. Uzvedība ir atbilstoša vai sagaidāma attiecīgajā bērnu attīstības posmā, un konfliktus vai agresiju parasti var atrisināt bez pieaugušo iejaukšanās. Vajadzības gadījumā situāciju risina ar pieaugušo iejaukšanos.	Nav pamanāma vai būtiska spēku nesamērīguma starp bērniem. Uzvedība nav vecumam atbilstoša, un pat tad, ja tai pievērš uzmanību, šī uzvedība var saglabāties. Uzvedība var būt kaitīga vai potenciāli kaitīga.	Pastāv pamanāms un būtisks spēku nesamērīgums starp bērniem, un rīcības nolūks ir izraisīt diskomfortu un fiziskas vai emocionālas sāpes. Rīcība ir kaitīga un parasti ietver cilvēktiesību pārkāpumus un, iespējams, ir pat nelikumīga.

2.2.1. Normālā un sagaidāmā uzvedība

Dažas uzvedības izpausmes ir normālas un sagaidāmas attiecīgajā bērna vecumā un attīstības posmā, un to gadījumā nav nepieciešama nekāda iejaukšanās, tikai ikdienas audzināšana un robežu noteikšana.

Normālā un sagaidāmā saskarsmē starp bērniem nav spēku nesamērīguma, un uzvedību parasti motivē vēlme rotaļāties, zinātkāre (piemēram, mazi bērni izzina savu ķermeni) vai savstarpējas patikas vai pieķeršanās sajūta. Situācijā iesaistītajiem bērniem ir pozitīvas emocijas, piemēram, prieks, savstarpēja pieķeršanās. Šī uzvedība notiek spontāni un atklātā rotaļā un uzticības kontekstā. Parasti neviens no bērniem nemēģina šīs darbības turēt noslēpumā. Bērns, kurš ierosina attiecīgo rīcību, nav ieņēmis izteiktu aizsargpozīciju attiecībā uz to, un viņam kopumā ir pozitīva attieksme, runājot par pieredzēto. Uzvedība ir vecumam atbilstoša un var ietvert jautājumus par vairošanos, seksuālas spēles vai ķermeņa un tā sajūtu izpēti. Pusaudžiem tas var ietvert maigošanos vai seksu ar vienaudžiem, interesi par erotiskiem materiāliem un šādu materiālu izmantošanu, jokus un sarunas ar vienaudžiem. Tas nepārkāpj sabiedrībā pieņemtās normas vai likumus, un attiecīgā uzvedība tiek pārtraukta, kad pieaugušais uz to norāda.

Dabiska, sagaidāma un veselīga uzvedība sniedz iespēju mācīties un nepieļaut problēmu rašanos. Lai gan šādas uzvedības izpausmes tāpat var radīt uztraukumu un tām ir jāpievērš uzmanība, to vajadzētu darīt gādīgu un atbalstošu attiecību kontekstā. Tas varētu ietvert ikdienišķus aprūpes aspektus, piemēram, paskaidrošanu, kāda uzvedība tiek gaidīta, veselīgu robežu nosprašanu un bērnu izglītošanu par drošību un seksualitāti vecumam atbilstošā veidā.

2.2.2. Problemātiska uzvedība

Problemātiskā uzvedība var būt vērsta uz sevi un tāpēc apdraudēt tikai pašu bērnu vai jaunieci, kurš to praktizē. Piemēri ir kompulsīva masturbēšana vai paškaitēšana, piemēram, roku graizīšana. Uzvedība var būt arī starppersoniska, proti, tāda, kas apdraud gan citus cilvēkus, gan arī personu, kura šo uzvedību praktizē. Šāda veida rīcība bieži ir plānota un ietver lielu noslēpumainību. Parasti nav nodoma izraisīt kaitējumu vai nodarīt pāri un nav spēku nesamērīguma starp iesaistītajām personām. Piemēri ir uzstājīgas seksuālas spēles starp vienaudžiem, seksuāli izlaidīga uzvedība, izolētas agresijas epizodes, draudi vai iebiedēšana. Lai gan problemātiska uzvedība reizēm var būt ar nodomu izraisīt kaitējumu vai nodarīt pāri, piemēram, kaušanās dusmu uzplūdā, parasti tie ir atsevišķi notikumi starp bērniem, starp kuriem nav spēku nesamērīguma. Problemātiskas uzvedības gadījumā aprūpes speciālistiem ir jāiejaucas, lai apturētu šo uzvedību, un jāgādā, lai tiktu apmierinātas visu iesaistīto personu vajadzības.

2.2.3. Ļaunprātīga uzvedība

Ļaunprātīga uzvedība var būt līdzīga neļāunprātīgai problemātiskai uzvedībai, bet tā tiek nošķirta kā kaitīga un ļaunprātīga, jo ir nodoms izraisīt kaitējumu vai nodarīt pāri un pastāv skaidrs spēku nesamērīgums starp iesaistītajiem bērniem. Dominējošais bērns uzsāk darbības pret bērnu, kurš ir vājāks vai neaizsargātāks.

⁹ Plašākus norādījumus par to, kā atšķirt problemātisku un ļaunprātīgu uzvedību, skatiet atsevišķā dokumentā.

Spēku nesamērīgumu var veicināt dažādi faktori. Daži no tiem ir saistīti ar attiecīgo darbību veicēju, piemēram, draudu vai fiziska spēka izmantošana. Nesamērīgumu var izraisīt arī atšķirības starp situācijā iesaistītajām personām, piemēram, vecuma starpība (četri (4) vai vairāk gadi), auguma vai spēka, seksuālās pieredzes, intelektuālo spēju vai sociālo prasmi atšķirības. Bērns, pret kuru tiek vērsta ļaunprātīgā rīcība, var būt īpaši neaizsargāts, piemēram, tādu faktoru dēļ kā agrāk pieredzēta seksuāla izmantošana, garīga atpalcība, intensīva vajadzība pēc pieņemšanas un mīlestības vai izmainīts apziņas stāvoklis (piemēram, narkotiku vai alkohola ietekmē). Arī vide var pastiprināt neaizsargātību, piemēram, vide, kurā valda dzimumu stereotipi un visa vara pieder vīriešiem, pastāv nesamērīgs spēka lomu sadalījums (piemēram, līderība) vai nesamērīga attiecību dinamika (piemēram, koalīcijas, varas pozīcijas, noslēpumi, privilēģijas vai starppaudžu dinamika ģimenē).

Bērns, kurš kļuvis par ļaunprātīgas rīcības mērķi, parasti pieredz diskomfortu un fiziskas vai emocionālas sāpes. Šī rīcība tiek īstenota bez otras puses piekrišanas, un, lai gan daži bērni var paust diskomfortu vai nepatiku pret to, citi var mēģināt to slēpt. Visbiežāk ļaunprātīga uzvedība nav vecumam atbilstoša un var būt pretrunā sabiedrībā pieņemtajām normām vai likumiem. Ļaunprātīga uzvedība arī var būt pastāvīga vai tikai vienreizēja. Kaitīgā rīcība var būt arī vērsta pret sevi un var ietvert sevis kropļošanu bez pašnāvības nodoma un pašnāvību. Ja uzvedība ir kaitīga un ļaunprātīga, ir nepieciešama plašāka profesionālā palīdzība.

2.3. Incidenti, kuros tiek iesaistīts ĢS

2.3.1. Incidenti, kurus uzrauga ĢS

ĢS uzrauga reaģēšanu uz ziņotu BD incidentu, ja ir spēkā kāds no tālāk minētajiem kritērijiem.

- Iespējamais incidents ir saistīts ar seksuālu izmantošanu, un iespējamais pāridarītājs ir SOS Bērnu ciematu darbinieks.
- Incidents tiek daudz atspoguļots plašsaziņas līdzekļos, ir piesaistījis sponsoru, sabiedrības un/vai valdības interesi vai pastāv šāds risks.

Dalīborganizāciju pienākums ir proaktīvi informēt attiecīgo SRB par šādiem incidentiem. Sīkāks apraksts par to, kā dalīborganizācijas informē ĢS, ir sniegts 3.6. sadaļā.

2.3.2. Incidenti, kurus pārvalda ĢS

Incidentu, kas ir eskalēts no dalīborganizācijas līmeņa un kuru ĢS pārvalda tieši, jo pastāv interešu konflikts (skat. 3.3. sadaļu), arī uzskata par incidentu, kurā tiek iesaistīts ĢS.

2.3.3. Bērnu drošības incidenti ĢS īstenotās darbībās

Bērnu drošības incidentus, par kuriem ziņots ĢS īstenotās darbībās (proti, ja nav nacionālās padomes), vērtē saskaņā ar tādiem pašiem kritērijiem, kā norādīts 2.3.1. un 2.3.2. sadaļā.

2.3.4. Bērnu drošības incidentu ziņošanas platforma

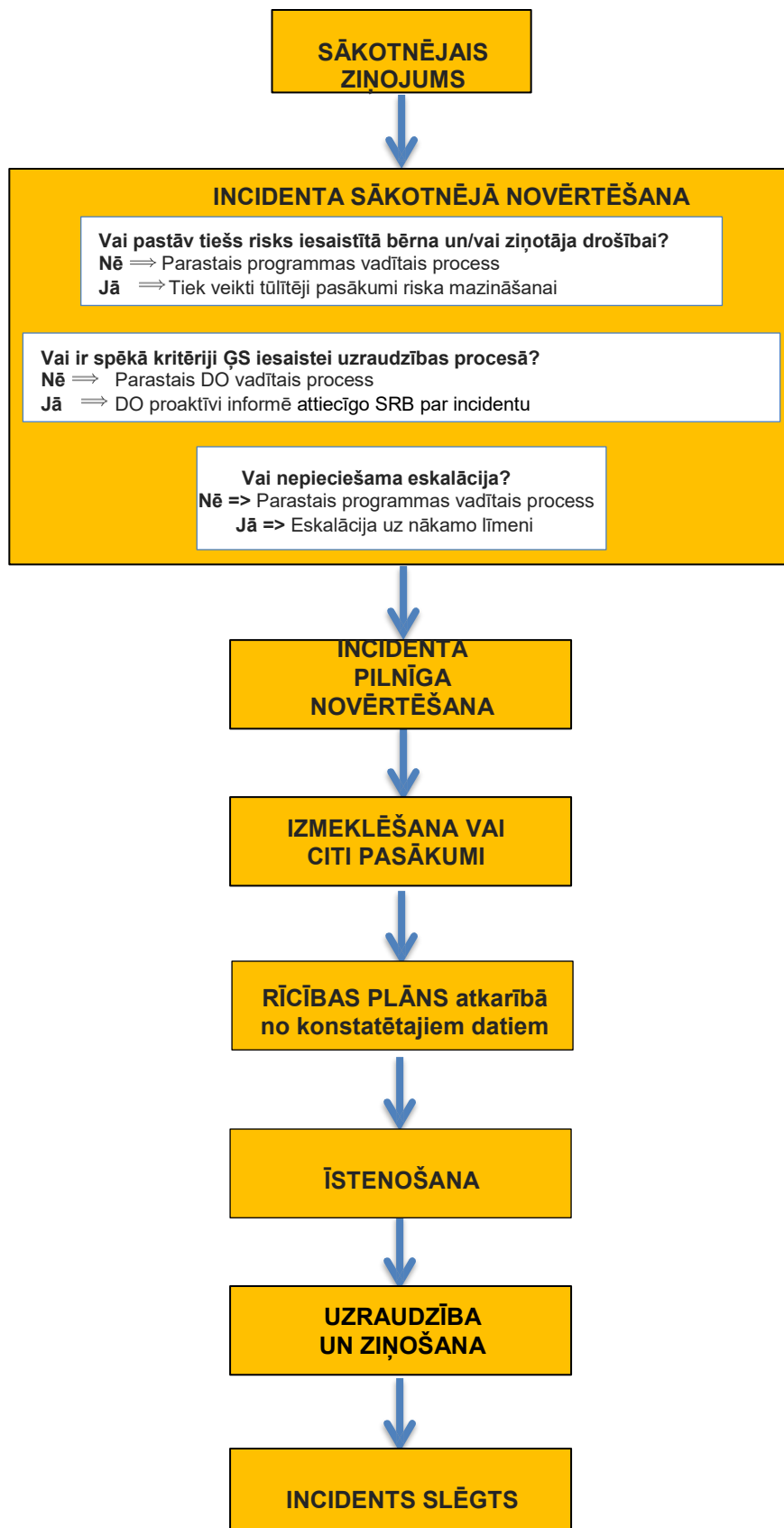
BD incidenti, kuros tiek iesaistīts ĢS, potenciāli var atstāt iespaidu ne tikai attiecīgajā valstī, bet arī var ietekmēt visu SOS Bērnu ciematu federāciju kopumā. Tādēļ ir svarīgi, lai attiecīgajām ieinteresētajām pusēm federācijā būtu atbilstoša informācija par BD incidentiem, kuros tiek iesaistīts ĢS. ĢS uztur bērnu drošības incidentu tiešsaistes ziņošanas platformu, kur, ievērojot informācijas nepieciešamības principu, ieinteresētās puses var iegūt sīkāku informāciju par incidentiem.

Dalīborganizācijām ir pienākums ar attiecīgā SRB starpniecību iesniegt pamata pārskatus par šiem incidentiem, izmantojot BD incidentu veidlapu. Šādu pārskatu iesniedz brīdī, kad tiek ziņots par incidentu vai kad panākts progress incidenta risināšanā (piemēram, noslēgusies BD incidenta izmeklēšana, incidenta lieta tiek slēgta utt.). Jauna pārskata versija incidentu platformā jāiesniedz vismaz vienreiz 3 mēnešos.¹⁰

BD incidenta veidlapa ir pieejama atsevišķā dokumentā.

¹⁰ Dalīborganizācijām tāpat arī ir jāiesniedz ikmēneša ziņojumi par situāciju, kas ir daļa no incidenta regulārās pārskatīšanas (skat. 3.8. sadaļu)

3. Ziņošanas un reaģēšanas process DO ietvaros

3.1. Ziņošana

Ja darbiniekam programmas līmenī tiek ziņots par BD incidentu vai aizdomām par to, darbinieka pienākums ir 24 stundu laikā par to informēt attiecīgās programmas BAN komandu. Sīkāka informācija par ziņoto incidentu tiek dokumentēta Sākotnējās ziņošanas veidlapā. Ja nav iespējams sazināties ne ar vienu programmas BAN komandas locekli, ziņojums tiek tieši pārsūtīts nacionālajai bērnu aizsardzības kontaktpersonai.

Ja darbiniekam nacionālajā līmenī tiek ziņots par BD incidentu, darbinieka pienākums ir 24 stundu laikā par to informēt nacionālo bērnu aizsardzības kontaktpersonu, kura par ziņoto incidentu attiecīgi informē nacionālo BAN komandu. Sīkāka informācija par ziņoto incidentu tiek dokumentēta Sākotnējās ziņošanas veidlapā. Ja ziņotais incidents ir saistīts ar kādu konkrētu programmu, nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona šo informāciju sniedz attiecīgās programmas BAN komandai, ja vien nepastāv interešu konflikts. Tādā gadījumā nacionālā BAN komanda lemj, kā tālāk risināt incidentu.

Ja nav iespējams sazināties ar nacionālo bērnu aizsardzības kontaktpersonu, ziņojums tiek pārsūtīts jebkuram citam nacionālās BAN komandas loceklim, tostarp ND, kas ir nacionālās BAN komandas vadītājs. Ja kāda iemesla dēļ arī tas nav iespējams, par ziņojumu tiek informēta SRB bērnu aizsardzības kontaktpersona.

Visu informāciju par BD incidentiem var iesniegt ģenerālsekretariātam arī konfidenciāli, izmantojot tiešsaistes iekšējās ziņošanas ("trauksmes celšanas") kanālu¹¹ vai īpašu e-pasta adresi childsafeguarding@sos-kd.org, kuru pārvalda SB Bērnu aprūpes un aizsardzības nodrošināšanas komanda. Atbildes uz ģenerālsekretariātam nosūtītajiem ziņojumiem tiek sniegtas 48 stundu laikā.

Sākotnējās ziņošanas veidlapa ir pieejama atsevišķā dokumentā.

3.1.1. Ziņošanas kanāli

Atkarībā no vietējās tiesiskās, kultūras un sociāli ekonomiskās situācijas katra dalīborganizācija nosaka atbilstošus veidus jeb kanālus ziņošanai par bērnu drošības incidentiem. Jānodrošina vismaz šādas iespējas:

- personīga ziņošana klātienē bērnu aizsardzības nodrošināšanas komandai gan programmas, gan nacionālajā līmenī;
- īpaša e-pasta adrese un/vai tālruņa numurs (uzticības tālrunis);¹²
- ziņošanas kastītes visās SOS programmu īstenošanas vietās.¹³

Ir svarīgi, lai bērni un jaunieši, kuri saņem atbalstu SOS programmās, pieaugušie programmu dalībnieki un darbinieki programmas un nacionālajā līmenī būtu informēti par to, kas ir BAN komandas locekļi programmas un nacionālajā līmenī. Tāpat šīs personas ir jāinformē par dažādiem pieejamajiem ziņošanas kanāliem.

Šī informācija tiek plaši publiskota klātienē sanāksmēs, tikšanās reizēs un apmācībās, brošūrās, kas paredzētas programmu dalībniekiem, sabiedrības locekļiem un partneru organizācijām, plakātos, kas izvietoti programmu īstenošanas vietās un nacionālajā birojā, dalīborganizācijas tīmekļa vietnē utt.

Taču ziņotāji var izlemt izmantot jebkādu citu ziņošanas kanālu, kas viņiem šķiet piemērots un ir pieejams. Piemēram, viņi var ziņot par incidentu jebkuram SOS darbiniekam programmā vai nacionālajā birojā, nosūtīt vēstuli pa pastu vai atsūtīt ziņu vai publicēt ierakstu sociālajos tīklos. SOS darbiniekiem, kuri saņem šādu ziņojumu, ir pienākums nekavējoties (24 stundu laikā) informēt jebkuru no bērnu aizsardzības nodrošināšanas komandas locekļiem attiecīgajā organizācijas līmenī.

Turklāt bērni un jaunieši, kuri saņem atbalstu SOS programmās, pieaugušie programmu dalībnieki un darbinieki programmas un nacionālajā līmenī ir jāinformē par ārējiem partneriem, piemēram, bērnu tiesību aizsardzības iestādēm, bērnu uzticības tālruni un bērnu ombudu, pie kā vērsties, kad viņi jūtas apdraudēti.

3.1.2. Anonīma ziņošana

Katrā DO ir jābūt iespējai ziņot par BD incidentu anonīmi tā, lai ziņojumus varētu iesniegt gan iekšēji, gan ārēji ziņotāji, piemēram, sūtot ziņojumu uz īpašu e-pasta adresi vai ievietojot to ziņošanas kastītēs programmas īstenošanas vietā. Anonīmie ziņojumi tiek uztverti tikpat nopietni kā ziņojumi, kuros norādīts ziņotāja vārds, taču anonīmo ziņojumu izmeklēšanas iespējas var būt ierobežotas.

¹¹ Hipersaites uz tiešsaistes ziņošanas ("trauksmes celšanas") kanālu pieaugušajiem un bērniem ir atrodamas [SOS Children's Villages International tīmekļa vietnē](#).

¹² Vēlams, lai šo e-pasta adresi un tālruņa numuru apkalpotu nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona.

¹³ Svarīgi, lai ziņošanas kastītes būtu novietotas tādā vietā, kur iespējams ziņojumu ielikt anonīmi.

3.1.3. Neziņošana un tās sekas

Katra darbinieka pienākums ir ziņot par jebkādiem viņam zināmiem BD incidentiem. Šis pienākums ir iekļauts visu SOS darbinieku un ārštata darbinieku darba līgumos. Jāziņo pat tādā gadījumā, ja pāridarītāja identitāte nav zināma. Neziņošanas gadījumā var tikt uzsākta procedūra pret attiecīgo darbinieku vai ārštata darbinieku. Visiem darbiniekiem, ārštata darbiniekiem un partneriem jābūt pienācīgi informētiem par sekām, kas iestājas, ja netiek ziņots par BD incidentu.

3.1.4. Nepatiesa vai ļaunprātīga ziņošana

Reizēm tiek izteiktas nepatiesas vai ļaunprātīgas apsūdzības. Taču, lai noteiktu, vai apsūdzības un aizdomas ir pamatotas vai arī nepatiesas vai ļaunprātīgas, ir jāveic incidenta pilnīga novērtēšana un vajadzības gadījumā oficiāla izmeklēšana. Ja netiek reaģēts uz iespējamiem BD pārkāpumiem, var rasties lielāks risks bērniem un/vai saglabāties aizdomas pret darbinieku, kuram tiek liegta iespēja aizstāvēt savu nevainīgumu.

Netiek īstenotas nekādas represīvas darbības ne pret vienu personu, kura labticīgi ziņo par iespējamu BD, pat ja izmeklēšanā tiks noskaidrots, ka šīs aizdomas bijušas nepamatotas. Taču, ja darbinieks iesniedz nepatiesus ziņojumus vai sniedz nepatiesu vai ļaunprātīgu informāciju par kādu citu darbinieku, tiks uzsākta disciplinārlieta.

Pārrunājot ziņošanas un reaģēšanas mehānismus ar bērniem un jauniešiem, viņiem ir vieglāk saprast, ka viņu pienākums ir neizmantojot šos mehānismus nekādiem citiem mērķiem. Ja incidenta pilnīgajā novērtēšanā vai izmeklēšanā konstatēts, ka bērns vai jauniešis ziņojumu ir iesniedzis nepamatoti, to vispirms risina ekspertu grupa,¹⁴ kura nodrošina atbalstu bērnam vai jauniešim un viņa ģimenei. Pret bērniem un jauniešiem, kuri iesniedz nepatiesas apsūdzības, var tikt noteiktas sankcijas saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Organizācija neveic nekādus nopietnus iekšējos disciplināros pasākumus, piemēram, neizslēdz bērnu vai jauniešu no programmas vai nesamazina bērnam vai jauniešim sniegtā atbalsta apmēru, piemēram, izglītības jomā.

3.2. Reģistrēšana

Katrs BD incidents, par ko ziņots DO darbiniekiem, tiek reģistrēts **Nacionālajā bērnu drošības incidentu reģistrā**. Šo rīku uztur nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona, lai uzraudzītu visu ziņoto BD incidentu risināšanas gaitu.¹⁵

Reģistrā tiek glabāta visa ar incidentiem saistītā informācija, kas saņemta ar šādu kanālu starpniecību:

- BD incidenti, par kuriem tieši ziņots nacionālajam birojam vai kurus pārsūtījis SRB;
- visi BD incidenti, par kuriem ziņots programmas līmenī.

Nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona informāciju reģistrā atjaunina regulāri, vismaz pēc katras incidenta pārskatīšanas (skat. 3.8. sadaļu) vai pēc nozīmīgām izmaiņām vai notikumiem saistībā ar incidentu. Bērnu drošības incidenta reģistrācijas veidlapa ir pieejama atsevišķā dokumentā.

3.2.1. Konfidencialitāte

Visa ar BAN problēmām saistītā informācija, tostarp sīkāka informācija par iespējamiem upuriem, lieciniekiem un iespējamiem pāridarītājiem, ir konfidenciala. Tas nozīmē, ka šī informācija ir jāapstrādā, ievērojot piesardzību un cieņu, un to drīkst nodot tikai personām, kurām šī informācija patiešām ir jāzina. Parasti pilnīga piekļuve informācijai ir tikai attiecīgajai BAN komandai, kura risina ziņoto BD incidentu, un nacionālajai bērnu aizsardzības kontaktpersonai. **Tas nenozīmē, ka informācija tiek slēpta vai turēta noslēpumā.** Vienmēr ir jāziņo informācija par iespējamu vai faktisku bērnu ļaunprātīgu izmantošanu.

Jādara viss iespējamais, lai garantētu šo lietu drošību un konfidencialitāti (izmantojot drošus dokumentu glabāšanas skapjus vai seifus, aizsargājot elektroniskos failus ar paroli utt.). Tas attiecas arī uz informācijas nodošanu, piemēram, mutvārdos, vai pārsūtīšanu pa pastu, elektroniskā formā vai ar pārnēsājamām elektroniskajām ierīcēm.

3.3. Reāllaika ziņošana sistēma

Arvien vairāk partneru, sponsoru un valdību pieprasa SOS Bērnu ciematiem kļūt pārredzamiem un paziņot, kad notikuši bērnu drošības incidenti. Lai palielinātu pārredzamību ziņoto bērnu drošības incidentu risināšanā, ĢS uztur tiešsaistes sistēmu reāllaika ziņošanai par drošības incidentiem.

¹⁴ Atkarībā no situācijas šīs ekspertu grupas sastāvā ir sociālais darbinieks, jauniešu aprūpes darbinieks, psihologs un/vai citi eksperti. Par konkrētu grupas sastāvu lemju pēc incidenta pilnīgas novērtēšanas vai izmeklēšanas.

¹⁵ Bērnu drošības incidentu reģistrā tiek iekļauti anonīmi dati, tāpēc netiek izpausta nekāda informācija par iespējamiem upuriem vai pāridarītājiem.

DALĪBORGANIZĀCIJĀM PIEMĒROJAMĀS PROCEDŪRAS ZIŅOŠANAI UN REAĢĒŠANAI BĒRNU AIZSARDZĪBAS NODROŠINĀŠANAS JOMĀ

Sistēmu izmanto, lai reģistrētu šādu kategoriju incidentus:

- bērnu drošības incidenti (starp pieaugušo un bērnu un starp bērniem);
- seksuālās uzmākšanās incidenti (darbinieku starpā);
- seksuālās ekspluatācijas un seksuālu darbību uzspiešanas incidenti pret pieaugušiem sabiedrības locekļiem (starp darbinieku un pieaugušo, kas nav darbinieks).

Šo reāllaika ziņošanas sistēmu izmanto, lai paziņotu un uzturētu pamata statistikas datus par **visiem ziņotajiem un apstiprinātajiem drošības incidentiem dalīborganizācijās**. Informācija neietver nekādus iespējamo vai apstiprināto upuru vai pāridarītāju personas datus. Dalīborganizācijām tiek prasīts iesniegt šo informāciju reāllaikā, proti, brīdī, kad tiek ziņots par incidentu vai kad panākts nozīmīgs progress incidenta risināšanā.¹⁶

Bērnu drošības incidentu gadījumā BAN komandai, kura risina ziņoto incidentu, ir pienākums sniegt nacionālajai bērnu aizsardzības kontaktpersonai aktuālāko informāciju par incidenta risināšanas progresu. Pamatojoties uz šo informāciju, nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona atjaunina ierakstu reāllaika ziņošanas sistēmā. To pārskata vismaz vienreiz 3 mēnešos.

3.3.1. Dalīšanās ar informāciju no reāllaika ziņošanas sistēmas

Reāllaika ziņošanas sistēmu izmanto, lai sniegtu pamata informāciju plašākam ieinteresēto pušu lokam federācijā. Par visiem incidentiem, kas ietver ļaunprātīgu rīcību, izvēlētas ieinteresētās puses saņem automātisku e-pasta paziņojumu, kad šāds incidents tiek reģistrēts reāllaika ziņošanas sistēmā vai kad novērtēšanā incidents tiek klasificēts kā ļaunprātīga rīcība. Izmantojot šajā e-pasta paziņojumā norādīto hipersaiti, ieinteresētās puses var piekļūt incidenta ierakstam reāllaika ziņošanas sistēmā. Taču nav nepieciešams aizpildīt incidenta veidlapu ar plašāku informāciju par visiem incidentiem, kas ietver ļaunprātīgu uzvedību. Tas ir obligāti jāizveido tikai par tiem incidentiem, kuros tiek iesaistīts ĢS (skat. 2.3. sadaļu).

Ja ir vēl kādi papildu jautājumi par ziņoto incidentu, tos attiecīgā dalīborganizācija apspriež ar SRB. Pēc tam SRB ir pienākums sniegt sīkāku informāciju attiecīgajām ieinteresētajām pusēm, vienlaikus ievērojot visu incidentā iesaistīto personu konfidencialitāti.

3.4 Incidenta sākotnējā novērtēšana

Lai precīzi noskaidrotu BD incidenta būtību un pieņemtu lēmumus par turpmākajām darbībām, ir nepieciešama pamata informācija. Atbildīgā BAN komanda meklē atbildes uz šādiem jautājumiem:

1. Vai pastāv tiešs risks iesaistītā **bērna** un/vai ziņotāja **drošībai**?
Tas ietver incidentus, kuros ļaunprātīga izmantošana vai novārtā pamešana turpināsies, ja organizācija nekādi nereaģēs, incidentus, kuru gadījumā pastāv risks, ka pāridarītājs atriebsies upurim un/vai ziņotājam, utt.
2. Vai ir spēkā kritēriji, lai ĢS iesaistītos uzraudzības procesā?
ĢS uzrauga reaģēšanu uz ziņotu BD incidentu, ja ir spēkā kāds no tālāk minētajiem kritērijiem.
 - Iespējamais incidents ir saistīts ar seksuālu izmantošanu, un iespējamais pāridarītājs ir SOS Bērnu ciematu darbinieks.
 - Incidents tiek daudz atspoguļots plašsaziņas līdzekļos, ir piesaistījis sponsoru, sabiedrības un/vai valdības interesi vai pastāv šāds risks. Dalīborganizāciju pienākums ir proaktīvi informēt attiecīgo SRB par šādiem incidentiem.
3. Vai par incidenta risināšanu atbildīgajā organizācijas līmenī ir kāds **interesu konflikts**, kura dēļ nepieciešama eskalācija jeb pāreja uz augstāku līmeni?
Termins "interesu konflikts" BAN kontekstā apzīmē šādas situācijas:
 - ir izteiktas aizdomas pret kāda biroja vai dalīborganizācijas vadību;
 - ir pierādījumi par atbildīgās DO vai ĢS biroja nolaidību pret pienākumu veikt organizācijai piemērojamās prasības incidenta risināšanā.

Incidenta sākotnējā novērtēšana var ietvert pamatinformācijas apkopošanu par iespējamiem upuriem un/vai pāridarītājiem, šos datus iegūstot no viņu personas lietām, ko uztur organizācija, no medicīniskajiem vai policijas dokumentiem par incidentu, no sākotnējām publikācijām plašsaziņas līdzekļos utt. Svarīgi šajā posmā neiesaistīt vai neinformēt iespējamus pāridarītājus, jo tas var radīt risku bērnam un apdraudēt turpmāko policijas veikto vai iekšējo izmeklēšanu.

Ja ziņotais incidents attiecas uz kādu konkrētu programmu, incidenta sākotnējo novērtēšanu veic BAN komanda programmas līmenī. Ja nav iespējams ziņoto incidentu sasaistīt ar konkrētu programmu, sākotnējo novērtēšanu veic nacionālā BAN komanda.

¹⁶ Informācija par jaunu bērnu drošības incidentu ir jāievada tiešsaistes sistēmā 48 stundu laikā pēc ziņojuma saņemšanas. Tāds pats termiņš ir spēkā arī paziņošanai, ja ir panākts nozīmīgs progress incidenta risināšanā.

Incidenta sākotnējā novērtēšana tiek veikta 48 stundu laikā pēc ziņojuma saņemšanas. Visu apkopoto informāciju dara zināmu nacionālajai BAN kontaktpersonai. Nav īpašas iepriekš sagatavotas veidlapas, kur reģistrēt incidenta sākotnējās novērtēšanas rezultātus. Visu ievākto informāciju apkopo kādā dokumentā, un to nosūta nacionālajai BD kontaktpersonai. Šo dokumentu pēc tam augšupielādē nacionālajā BD incidentu reģistrā.

Incidenta sākotnējās novērtēšanas rezultātu mērķis nav apstiprināt vai noliegt ziņoto incidentu, bet gan radīt pamatu turpmāko darbību plānošanā.

3.5. Veicamie pasākumi

Tālāk norādītas turpmākās darbības, kas veicamas atkarībā no incidenta sākotnējās novērtēšanas rezultātiem.

3.5.1. Bērna un/vai ziņotāja drošība

Ja incidenta sākotnējā novērtēšanā konstatēts, ka pastāv tiešs risks bērna un/vai ziņotāja drošībai, attiecīgā BAN komanda uz to vērš atbildīgā jomas vadītāja uzmanību, un tiek veiktas tūlītējas darbības riska mazināšanai. Tas var ietvert iespējamā pāridarītāja pagaidu izslēgšanu vai izņemšanu no programmas, līdz aizdomas tiek pilnībā izvērtētas un ir noteikts turpmākās rīcības plāns.

3.5.2. ĢS iesaistīšana uzraudzības procesā

Ja ir spēkā kāds no kritērijiem ĢS iesaistīšanai uzraudzības procesā (skat. 2.3.1. sadaļu), nacionālajai bērnu aizsardzības kontaktpersonai ir pienākums proaktīvi informēt SRB par incidentu. Sīkāks apraksts par to, kā dalīborganizācijas informē ĢS, ir sniegts 3.6. sadaļā.

3.5.3. Eskalācija

Ja programmas līmenī ir konstatēts interešu konflikts, ND var pieņemt lēmumu par incidenta eskalēšanu līdz nacionālajam līmenim. Ja starp BAN komandu, kas veic incidenta sākotnējo novērtēšanu, un ND ir domstarpības par iespējamu interešu konfliktu, nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona konsultējas ar SRB bērnu aizsardzības kontaktpersonu.

Ja konstatēts, ka dalīborganizācijas vadībai ir interešu konflikts, attiecīgais SRD var izlemt eskalēt incidentu līdz SRB līmenim. Tiklīdz tas ir iespējams, atbilde par ziņotā incidenta risināšanu tiek atkal nodota attiecīgajai DO.

3.6. Incidenta pilnīga novērtēšana

Incidenta pilnīgas novērtēšanas nolūks ir izskatīt visos pašlaik pieejamajos ziņojumos sniegtos datus, vajadzības gadījumā iegūt plašāku informāciju par incidentu, vienoties par ziņotā iespējamā pārkāpuma būtību un pieņemt lēmumu par tūlītējo rīcību un turpmākajām darbībām. Incidenta pilnīgu novērtēšanu izmanto arī kā pamatu incidenta regulārajai pārskatīšanai (skat. 3.8. sadaļu).

Incidenta pilnīgas novērtēšanas pamatuzdevums ir izskatīt informāciju un dokumentus (piemēram, incidentā varbūtēji iesaistīto personu individuālās lietas, SOS darbinieku personāllietas, dokumentus un attēlus, kas saņemti kopā ar ziņojumu par incidentu utt.), kas pieejami ziņojuma iesniegšanas brīdī. Vajadzīgo informāciju var ievākt, arī aprunājoties ar attiecīgajiem darbiniekiem un/vai ziņotājiem. Pilnīga incidenta novērtēšana neietver nekādas izmeklēšanas intervijas ar iespējamiem upuriem un lieciniekiem vai iespējamo pāridarītāju nopratināšanu, ja vien kompetentās bērnu tiesību aizsardzības iestādes un/vai tiesībsargājošās iestādes nav to īpaši pieprasījušas. Incidenta pilnīgas novērtēšanas veidlapa ir pieejama atsevišķā dokumentā.

3.6.1. Pienākumi

Parasta BD incidenta novērtēšanu veic programmas BAN komanda. Komanda drīkst piesaistīt arī citus darbiniekus, kuri var palīdzēt apspriešanas un lēmumu pieņemšanas procesā tāpēc, ka viņiem ir atbilstošas zināšanas un pieredze vai viņi atbild par incidentā iesaistīto bērnu vai ģimeni. Ieteicams konsultēties ar šādām personām vai vajadzības gadījumā iesaistīt tās novērtēšanā:

- personāldaļas konsultants/pārstāvis (konsultācijās par nodarbinātības jautājumiem, piemēram, atlaišanu no darba, darba likuma aspektiem);
- vietējais ārējais BAN eksperts, BAN konsultants attiecīgajā SRB un/vai SB;
- DO ārējās komunikācijas darbinieks (vai reģionālais redaktors, SRB vai SB komunikācijas konsultants);
- citas attiecīgās personas, piemēram, DO valdes locekļi, *SOS Children's Villages International* pārstāvji.

Ja kāda no minētajām personām ir iespējams pāridarītājs, šī persona nedrīkst piedalīties novērtēšanā.

Šo lēmumu pieņem attiecīgais jomas vadītājs.¹⁷

Nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona tiek informēta par novērtēšanas rezultātiem un sniedz šo informāciju citiem nacionālās BAN komandas locekļiem. Nacionālās BAN komandas locekļi var izjautāt nacionālo bērnu aizsardzības kontaktpersonu par novērtēšanas rezultātiem.

Ja ziņoto incidentu nevar sasaitīt ar kādu konkrētu programmu vai interešu konflikta dēļ nolemts incidenta risināšanu eskalēt līdz nacionālajam līmenim, novērtēšanu veic nacionālā BAN komanda.

3.6.2. Novērtēšanas jomas

Atbildīgā komanda veic novērtēšanu, sniedz pārskatu, pieņem lēmumus un plāno rīcību tālāk minētajās jomās.

- Tūlītējā aizsardzība un medicīniskās un/vai terapeitiskās palīdzības pasākumi bērnam.
- Bērna informēšana par procesu un izjautāšana par viņa līdz šim pieredzēto.
- Vai incidentu vajadzētu nodot kriminālizmeklēšanai vietējā policijā? Ja nolemts to nedarīt, ir jādokumentē šāda lēmuma pamatojums,¹⁸ un lēmuma jāparaksta nacionālajam direktoram, konsultējoties ar CVI pārstāvi. Galīgo lēmuma apstiprinājumu sniedz SRD.
- Vai incidentu vajadzētu nodot izskatīšanai likumā noteiktajā vietējā valsts iestādē, kas izmeklē aizdomas par BD pārkāpumiem?
- Kā sadarboties ar atbildīgo ārējo institūciju un kā vislabāk palīdzēt tai?
- Bērna izcelsmes ģimenes informēšana.
- Kas vēl ir jāinformē, piemēram, bērna likumīgais aizbildnis un/vai aģentūra, kas bērnu norīkoja uz SOS Bērnu ciematiem, citi darbinieki reģiona, kontinenta un/vai starptautiskā līmenī?
- Vai ir nepieciešams veikt iekšēju BD incidenta izmeklēšanu, lai iegūtu plašāku informāciju par notikušo un apstiprinātu vai noraidītu ziņotās aizdomas?

3.6.2.1. Riska novērtēšana

Jāpievērš īpaša vērība ar BD incidentu saistītajiem potenciālajiem riskiem. Riska novērtējums ir jābalsta uz incidenta sākotnējās novērtēšanas rezultātiem. Tā galvenais nolūks ir veikt padziļinātāku riska analīzi, īpašu uzmanību pievēršot šādiem jautājumiem:

- Kāds ir risks?
- Ko risks apdraud?
- Kādi faktori rada risku šai personai?
- Kādi aizsardzības pasākumi ir ieviesti?
- Kāda ir incidenta riska pakāpe (zema/vidēja/augsta)?
- Kādi papildu saskaņotie aizsardzības pasākumi ir ieviesti?

Risks jāizvērtē un konstatētā informācija jāatjaunina ikreiz, kad radušās kādas nozīmīgas izmaiņas saistībā ar incidentu.

3.6.3. Rīcības plāns

Pamatojoties uz incidenta pilnīgās novērtēšanas rezultātiem, tiek izstrādāts rīcības plāns, kas ietver pienākumus un laika grafiku. Tiek skaidri dokumentētas visas darbības, to iznākumi un lēmumi. Lēmumi un darbības ietver citu ieinteresēto pušu, piemēram, attiecīgās DO valdes locekļu, CVI pārstāvja un SRB bērnu aizsardzības kontaktpersonas, informēšanu. Jāpiedāvā un jānodrošina psiholoģiskais atbalsts un/vai konsultācijas gan upurim, gan iespējamam pāridarītājam.¹⁹

Rīcības plāna veidlapa ir pieejama atsevišķā dokumentā.

3.7. Īstenotās darbības

Ja BD incidentu risina programmas līmenī, programmas direktoram ir jāapstiprina visas ierosinātās darbības, un direktors atbild par to pilnīgu un savlaicīgu īstenošanu. Ja BD incidentu risina nacionālajā līmenī, ND ir jāapstiprina visas ierosinātās darbības, un ND atbild par to pilnīgu un savlaicīgu īstenošanu.

¹⁷ Programmas direktors (incidentiem, kurus risina programmas līmenī) vai nacionālais direktors (incidentiem, kurus risina nacionālajā līmenī).

¹⁸ Vēlams, lai BAN komanda lēmuma dokumentēšanai izmantotu veidlapu "Lūgums apstiprināt neziņošanu tiesībsargājošajām iestādēm". Šis veidlapas paraugs ir pieejams atsevišķā dokumentā.

¹⁹ Persona ir nevainīga, kamēr nav pierādīta tās vaina. Tikšana apsūdzētam par bērnu ļaunprātīgu izmantošanu var radīt postošas sekas.

3.7.1. BD incidenta izmeklēšanas pieprasīšana

Incidenta pilnīgajā novērtēšanā var tikt secināts, ka nepieciešams veikt iekšēju BD incidenta izmeklēšanu. Tas notiek šādos gadījumos:

- ir jāievāc plašāka informācija, lai apstiprinātu vai noraidītu aizdomas par ziņoto BD incidentu;
- ziņotais BD incidents nav krimināla rakstura, proti, par to nav jāziņo ārējām tiesībsargājošām iestādēm vai kompetentajām aģentūrām;
- ārējās tiesībsargājošās iestādes vai kompetentās aģentūras nevēlas vai nevar veikt izmeklēšanu.

Visas BD incidentu izmeklēšanas pieprasa atbildīgais jomas vadītājs.

Detalizēta informācija par BD incidentu izmeklēšanas principiem SOS Bērnu ciematos ir pieejama politikas atbalsta dokumentā "SOS Bērnu ciematu bērnu drošības incidentu izmeklēšana" ([SOS Children's Villages child safeguarding investigations](#)).

3.7.2. Komunikācija ar finansējuma devējiem (partneriem) un sponsoriem

Noteiktos gadījumos dalīborganizācijas ir parakstījušas līgumu ar finansējuma devēju-partneri vai sponsoru (valsts iestādi vai attīstības atbalsta aģentūru, finansējošo PSA, korporatīvo sponsoru utt.), kas paredz šo pusi informēt par bērnu drošības incidentiem neatkarīgi no to būtības.

Ja šāda prasība ir iekļauta līgumā ar finansējuma devēju vai sponsoru, dalīborganizācijai pēc iespējas drīzāk ir jāinformē attiecīgais SRB, lai koordinētu turpmāko stratēģiju komunikācijai ar finansējuma devēju vai sponsoru saistībā ar ziņoto bērnu drošības incidentu. Informācija par incidentu tiek sniegta ar incidenta veidlapu (skat. 2.3.4. sadaļu).

3.8. Regulāra pārskatīšana

3.8.1. BD incidenti, kurus risina tikai DO

BD incidentus, kurus risina tikai DO (proti, ĢS nav iesaistīta incidenta risināšanā), attiecīgā DO pārskata vismaz vienreiz ceturksnī. Pārskatīšanā uzmanība tiek pievērsta tam, kā incidents tiek risināts, vai tiek veiktas nepieciešamās darbības un informēti attiecīgie darbinieki.

- Ja incidentu risina programmas BAN komanda, pārskatīšanu veic BAN komanda programmas līmenī un nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona.
- Ja incidentu risina nacionālajā līmenī, pārskatīšanu veic nacionālā BAN komanda.

Kad izvērtēšana ir pabeigta, nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona Nacionālajā bērnu drošības incidentu reģistrā ievada jaunāko konstatēto informāciju un plānotās turpmākās darbības.

3.8.2. Incidenti, kuros tiek iesaistīts ĢS

Incidentus, kuros iesaistīts ĢS, pārskata vismaz vienreiz mēnesī. Ja ir panākts būtisks progress incidenta risināšanā, DO pārskata incidenta attīstību atkarībā no situācijas.

Nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona pārrunā incidenta pilnīgās novērtēšanas rezultātus ar SRB bērnu aizsardzības kontaktpersonu (četrus acu princips). Nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona konstatēto informāciju iekļauj ziņojumā par situāciju un iesniedz to SRB bērnu aizsardzības kontaktpersonai, kura attiecīgi atjaunina informāciju Reģionālajā bērnu drošības incidentu reģistrā un piešķir incidentam atbilstošo krāsu kodu.

Attiecībā uz incidentiem, kas eskalēti līdz ĢS līmenim, ziņojumu par situāciju sagatavo SRB bērnu aizsardzības kontaktpersona, balstoties uz attiecīgās DO sniegto informāciju. SRB bērnu aizsardzības kontaktpersona pēc tam atjaunina informāciju Reģionālajā bērnu drošības incidentu reģistrā.

Ziņojumu par situāciju sniedz incidenta veidlapas formā (skat. 2.3.4. sadaļu).

3.8.2.1. BD incidentu krāsu kodi

Veicot regulāro pārskatīšanu BD incidentiem, kuros iesaistīts ĢS, SRB bērnu aizsardzības kontaktpersona katram attiecīgajā reģionā ziņotajam incidentam piešķir krāsu kodu. Tas ir vienkāršs un lietotājiem parocīgs veids, kā informēt attiecīgā SRB jomas vadītāju un citas ieinteresētās puses²⁰ par incidenta pašreizējo statusu un dalīborganizācijas reakciju uz to.

²⁰ SB vadības kolektīvs, Vadības padome, Starptautiskā senāta Programmu audita komiteja.

Uz krāsu kodiem attiecas šeit aprakstītie kritēriji.

ZALŠ

DO uzņemas vadību, un tiek pilnībā izpildītas visas darbības un procesi, kas noteikti SOS Bērnu aizsardzības politikā un saistītajos politikas atbalsta dokumentos. Nepieciešamā informācija tiek savlaicīgi sniegta visiem atbildīgajiem darbiniekiem dalīborganizācijā un dažādos Ģenerālsekretariāta līmeņos.

DZELTENS

DO uzņemas vadību, un kopumā incidents tiek risināts saskaņā ar SOS Bērnu aizsardzības politiku un saistītajiem politikas atbalsta dokumentiem, taču ir jomas, kurās DO nespēj izpildīt vajadzīgās darbības un/vai procesus, tāpēc ir nepieciešams atbalsts no ĢS vai ārējiem partneriem. Citi kritēriji dzeltena krāsu koda piešķiršanai ir kavēšanās un/vai problēmas saziņas procesā starp DO un dažādiem ĢS līmeņiem.

SARKANS

Ir nopietnas bažas par to, kā DO vada incidenta risināšanu, un ir pamats eskalācijai. SOS Bērnu aizsardzības politikā noteiktās darbības un procesi netiek veikti, un/vai ir nopietnas problēmas saziņā starp atbildīgajiem DO darbiniekiem un dažādiem ĢS līmeņiem. Incidenta risināšanu vajag eskalēt uz nākamo līmeni.

4. Incidenta lietas slēgšana

4.1. Lēmums par incidenta lietas slēgšanu

Kad, īstenojot rīcības plānu, ir sasniegti tā mērķi, atbildīgais vadītājs slēdz incidenta lietu, pēc attiecīgās bērnu aizsardzības kontaktpersonas ieteikuma parakstot paziņojumu par incidenta lietas slēgšanu.

4.2. Noslēguma ziņojums

Kad BD pārkāpuma izskatīšana ir slēgta, attiecīgā BAN komanda sagatavo noslēguma ziņojumu, kurā iekļauti svarīgākie konstatētie fakti un informācija par veiktajām darbībām, kā arī paziņojums par incidenta lietas slēgšanu. Nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona noslēguma ziņojumu ievada Nacionālajā bērnu drošības incidentu reģistrā.

Saistībā ar incidentiem, kuros tiek iesaistīts ĢS, vai incidentiem, par kuriem sākumā tiek paziņots ĢS un pēc tam SRB nosūta informāciju DO, nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona noslēguma ziņojumu nosūta SRB bērnu aizsardzības kontaktpersonai. Vajadzības gadījumā SRB bērnu aizsardzības kontaktpersona var izjautāt nacionālo bērnu aizsardzības kontaktpersonu par incidenta lietas slēgšanu.

Noslēguma ziņojuma veidlapa ir pieejama atsevišķā dokumentā.

4.3. Ziņotāja informēšana

Kad BD incidenta lieta ir slēgta, nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona ziņotājam nosūta kopsavilkumu ar galvenajiem konstatētajiem faktiem un veiktajām darbībām. Kopsavilkums tiek veidots tā, lai tiktu aizsargāta visu iesaistīto personu konfidencialitāte. Ziņotājs arī tiek informēts par iespēju pārsūdzēt BD incidenta iznākumu atbilstoši valstī noteiktajām procedūrām. Ja ziņotājs ir bērns, viņu par atbildes rezultātiem informē konfidenciali un atbilstoši bērna vecumam.

Ja par incidentu sākotnēji tika ziņots ĢS, tad SRB bērnu aizsardzības kontaktpersona informē ziņotāju par svarīgākajiem konstatētajiem faktiem un darbībām, kas veiktas saistībā ar ziņotāja paustajām aizdomām.

4.4. Gūtās atziņas

Kad incidenta izskatīšana ir noslēgta, ir svarīgi apkopot gūtās atziņas, kas palīdzēs uzlabot procesus un pieņemto praksi, kā arī apzināt turpmākās apmācību vajadzības programmas un nacionālajā līmenī. Attiecīgā BAN komanda, kas risināja incidentu, gūtās atziņas apkopo ziņojumā, kuru nosūta nacionālajai bērnu aizsardzības kontaktpersonai.

Ņemot vērā gūtās atziņas, nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona atjaunina Nacionālo bērnu drošības risku reģistru.²¹ Nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona ziņojumu nosūta jomas vadībai un DO valdei. Gūtās atziņas atgriezeniskās saites veidā tiek nodotas arī visām programmām un tiek izplatītas un pārrunātas attiecīgajos tīklos dažādos organizācijas līmeņos.

²¹ Skatiet atsevišķu dokumentu par BD riska novērtēšanu.

4.5. Lēmumu un veikto pasākumu pārsūdzēšana

Ziņotājs var pārsūdzēt BD incidenta iznākumu, ja ziņotāju neapmierina tas, kā incidents ir ticis risināts. Katra DO nosaka procesu, kā iesniegt BD incidenta iznākuma pārsūdzību.

Ja ziņotājs iesniedz pārsūdzību DO, darbinieks, kurš saņem pārsūdzību, par to 24 stundu laikā informē nacionālo bērnu aizsardzības kontaktpersonu. Incidents tiek izmeklēts detalizētāk, nacionālajai bērnu aizsardzības kontaktpersonai apspriežoties ar attiecīgo BAN komandu. Nacionālajam direktoram tiek ierosinātas iespējamās turpmākās darbības, un ND pieņem lēmumu par tālāko rīcību. Vienlaikus nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona informē arī SRB bērnu aizsardzības kontaktpersonu par visām pārsūdzībām un to statusu.

Nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona informē ziņotāju par ND lēmumu attiecībā uz pārsūdzību. Ja tiek veikta kāda konkrēta rīcība saistībā ar pārsūdzību, ziņotājs saņem šīs rīcības iznākuma kopsavilkumu. Kopsavilkums tiek veidots tā, lai tiktu aizsargāta visu iesaistīto personu konfidencialitāte.

4.5.1. Nacionālā BAN ombuda komiteja

Pieredze liecina, ka reizēm par vienu un to pašu BD incidentu tiek ziņots atkārtoti, jo ziņotājs ir neapmierināts ar to, kā dalīborganizācija ir risinājusi incidentu, kaut gan tā risināšanā ticis ievērots pareizs process. Tādā gadījumā organizācijai ir iespēja pieprasīt ārēju pārskatīšanu, lai noskaidrotu, vai uz BD incidentu tika reaģēts atbilstoši. Ārējā pārskatīšana palīdz organizācijai gadījumos, ja incidenti atkārtojas, un sniedz iespēju labot kļūdas, ja tās tikušas pieļautas. Tas var arī kalpot kā nodrošinājums, kad plašsaziņas līdzekļi un valsts pārvaldes iestādes izjautā organizāciju.

Ārēja pārskatīšana tiek norīkota arī tad, ja ziņotājs iesniedz pārsūdzību pret DO un ND nevar risināt šo pārsūdzības procesu vai pastāv interešu konflikts.

Šādās situācijās var nodibināt nacionālo BAN ombuda komiteju. Vajadzību dibināt ombuda komiteju nosaka tas, vai valstī, kurā risina domstarpības par BD incidenta iznākumu, pastāv atbilstoša bērnu labklājības nodrošināšanas un tieslietu sistēma. Šī informācija tiek apkopota un analizēta vietējās situācijas apzināšanas procesa ietvaros (tā apraksts ir sniegts atsevišķā dokumentā).

Nacionālā BAN ombuda komiteja izvērtē to, kā attiecīgā BAN komanda ir vadījusi visu incidenta risināšanas procesu. Tas ietver izmeklēšanas norises izvērtējumu, izmeklēšanas ziņojuma un rīcības plāna izskatīšanu, kā arī veikto darbību un upuriem sniegtā atbalsta izvērtējumu. Pamatojoties uz pārskatīšanā konstatētajiem datiem un ziņotāja un DO iesniegto informāciju, nacionālā BAN ombuda komiteja lemj, vai veikt turpmākus pasākumus vai arī slēgt incidenta lietu. Nacionālās BAN ombuda komitejas lēmums ir saistošs visām ieinteresētajām pusēm.

Informācija par lēmumu tiek paziņota ziņotājam un attiecīgajai DO, kā arī SRB bērnu aizsardzības kontaktpersonai.

4.5.2. BAN ombuda komitejas locekļi

Nacionālā BAN ombuda komiteja ir neatkarīga struktūra, kurā ir trīs ārējie eksperti ar plašām zināšanām par bērnu aizsardzības un bērnu labklājības nodrošināšanas jomu, un to ieceļ valde. BAN ombuda komiteja tiek sasaukta 60 dienu laikā pēc tam, kad saņemta informācija par incidentu. Komitejas pieņemtie lēmumi ir galīgi.

4.5.3. Ziņotāja anonimitāte

Ziņotājs var izvēlēties palikt anonīms, neskatoties uz to, kādā veidā ziņotājs iesniedz pārsūdzību. Ziņotājs var arī izvēlēties palikt anonīms attiecīgajai DO, bet atklāt savu identitāti nacionālajai BAN ombuda komitejai. Ja ziņotājs vēlas palikt anonīms, nacionālā BAN ombuda komiteja veic visus nepieciešamos pasākumus, lai aizsargātu ziņotāja personas datus no visām parējām incidentā un pārskatīšanā iesaistītajām ieinteresētajām pusēm.

5. Periodiskie ziņojumi

Par visiem BD incidentiem tiek dokumentēta detalizēta informācija tajā organizācijas līmenī, kas risina incidentu. Nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona Nacionālajā bērnu drošības incidentu reģistrā (skat. 3.2. sadaļu) regulāri aktualizē pārskatu par pašreizējo statusu visiem BD incidentiem, par kuriem ziņots programmas un nacionālajā līmenī vai kuri pārsūtīti SRB bērnu aizsardzības kontaktpersonai.

Nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona sagatavo ikgadējo BAN pārskatu, kas aptver laikposmu no janvāra līdz decembrim, un iesniedz to nacionālajam direktoram. Pārskatā tiek norādīts ziņoto un apstiprināto BD incidentu skaits, kā arī atziņas, kas gūtas no BD incidentiem, kurus DO risinājusi iepriekšējā gada laikā. Nacionālais direktors pārskatu nosūta DO valdei.

5.1. Apkopotie statistikas ziņojumi

Apkopotos statistikas ziņojumus, kur iekļauts pārskats par visu BD incidentu skaitu, būtību un pašreizējo statusu un kas aptver laikposmu no janvāra līdz decembrim, katru gadu iesniedz izskatīšanai nākamā līmeņa bērnu aizsardzības kontaktpersonai.

Ikgadējos statistikas ziņojumos tiek apkopota šāda informācija:

- 1) ziņoto un apstiprināto BD incidentu skaits;
- 2) visos BD incidentos iesaistīto pāridarītāju – bērnu un/vai pieaugušo – skaits;
- 3) visu BD incidentu upuru – bērnu un jauniešu – skaits. Ikgadējā statistikas

ziņojuma veidlapa ir pieejama atsevišķā dokumentā.

Piemēri **BD incidentu** uzskaitēi.

- SOS mamma ir izturējusies fiziski vardarbīgi pret 3 bērniem viņas SOS ģimenē.

BD incidentu skaits	Upuru skaits	Pāridarītāju skaits
1	3	1

- Divi SOS darbinieki ļaunprātīgi izmanto 5 bērnus no tuvējās apkārtnes.

BD incidentu skaits	Upuru skaits	Pāridarītāju skaits
1	5	2

6. Iekšējais bērnu drošības audits

Iekšējais bērnu drošības audits ir vērsts uz to, lai uzraudzītu atbilstību Bērnu aizsardzības politikai un saistītajiem politikas atbalsta dokumentiem. Audīta nolūks arī ir sniegt ieteikumus un padomus, veicināt zināšanu apmaiņu un piedāvāt citus pakalpojumus, kas veidoti, lai radītu pievienoto vērtību un uzlabotu dalīborganizāciju sniegumu bērnu aizsardzības nodrošināšanas jomā. Bērnu drošības audīta veidlapas, kā arī metodoloģiskās vadlīnijas ir pieejamas atsevišķos dokumentos.

Lai pārliecinātos, vai ir ieviestas un tiek atbilstoši izmantotas BD ziņošanas un reaģēšanas procedūras, bērnu drošības audits katrā programmas īstenošanas vietā jāveic vismaz reizi 3 gados. Auditus veic nacionālais birojs. Tas arī var ietilpt vispārējā iekšējā auditā, kuru pasūtījis attiecīgais SRB.

Nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona glabā pārskatu par dalīborganizācijā veikto BD auditu statusu un rezultātiem, lai apkopotu gūtās atziņas un noskaidrotu jomas, kurām jāpievēršas, lai turpmāk panāktu uzlabojumus.

7. Kā risināt plašsaziņas līdzekļu pievērsto uzmanību?

Ja kādā no mūsu programmām ir noticis incidents, kas ietver bērnu ļaunprātīgu izmantošanu vai pamešanu novārtā, un tas kļūst zināms publiski, ir svarīgi ievērot piesardzību komunikācijā ar plašsaziņas līdzekļiem, lai nenodarītu vēl lielāku kaitējumu iesaistītajām personām, kā arī neapdraudētu organizācijas reputāciju.

Ja incidents ir pievērsis plašsaziņas līdzekļu uzmanību un tāpēc tiek iesaistīts ĢS, ND norīko darbinieku, kurš kārtos jautājumus saistībā ar plašsaziņas līdzekļu pievērsto uzmanību un krīzes komunikāciju. Attiecībā uz konkrēto incidentu šis darbinieks kļūst par nacionālās BAN komandas dalībnieku. Atbilstošās darbības jāveic saskaņā ar [Krīzes komunikācijas politikas atbalsta dokumentu](#) (*Crisis Communication Policy Support Document*).

Vienmēr ir piemērojami tālāk uzskaitītie principi.

- Krīzes komunikācija neaizstāj, nenosaka vai neaizvieto nevienu citu BAN pasākumu vai procesu.
- Krīzes situācijā vissvarīgākais BAN procesā vienmēr ir bērns.
- Mēs neslēpjam faktus par BD incidentiem. Mēs atzīstam, ka nepārskatāmība var kaitēt organizācijas reputācijai daudz lielākā mērā nekā atklātība.
- Komunikācijai par BD incidentu jābūt pārskatāmai gan iekšēji, gan ārēji. Nepārskatāmība var vēl vairāk kaitēt mūsu tēlam.
- Bērnu aizsardzības kontaktpersonas atbild par BAN procesu, un komunikācijas komanda atbild par krīzes komunikāciju. Krīzes situācijās stingri ieteicams īstenot ciešu sadarbību.

8. Pielikumi

1. pielikums

Nacionālās bērnu aizsardzības kontaktpersonas profils

Bērnu aizsardzības kontaktpersona ir jāieceļ nacionālajā līmenī. Pienākumi:

- veikt vietējās situācijas apzināšanu nacionālajā līmenī;
- uzturēt nacionālo BD risku reģistru;²²
- koordinēt nacionālo BAN pasākumu izstrādi un to prioritāšu noteikšanu ikgadējā plānošanas procesā;
- koordinēt informēšanas un prevencijas aktivitātes;
- kopīgi ar programmas BAN komandu sekot ziņotajiem iespējamajiem un faktiskajiem BD incidentiem;
- uzturēt Nacionālo bērnu drošības incidentu reģistru;
- pilnveidot esošās ziņošanas un reaģēšanas procedūras.

Nacionālās bērnu aizsardzības kontaktpersonas amats ir norādīts DO organizatoriskajā struktūrā un BAN atskaišu un ziņojumu iesniegšanas un reaģēšanas procedūrās. Bērnu aizsardzības kontaktpersona ir nacionālās BAN komandas dalībnieks.

Nacionālajai bērnu aizsardzības kontaktpersonai jāatbilst šādām prasībām:

- vismaz 5 gadu pieredze bērnu alternatīvās aprūpes jomā;
- apņemšanās ievērot SOS CVI redzējumu un misiju un veicināt no nelabvēlīgas vides nākušu bērnu un jauniešu tiesības un labklājību;
- praktiska pieredze kādā no SOS Bērnu ciematu programmā ietilpstošajām intervences jomām;
- spēja strādāt komandā, teicamas komunikācijas spējas un analītiska domāšana;
- veicināšanas, sarunu vešanas, publiskās uzstāšanās un diplomātijas prasmes;
- labas koordinēšanas un organizatoriskās prasmes, tostarp spēja plānot, organizēt un panākt rezultātus;
- spēja strādāt saspringta darba grafika apstākļos;
- spēja prioritāri strukturēt un apstrādāt lielu daudzumu informācijas;
- vēlme ceļot valsts robežās.

²² Skatiet atsevišķu dokumentu par BD riska

2. pielikums

Dalīborganizācijām piemērojamās obligātās prasības par ziņošanas un reaģēšanas procedūrām bērnu aizsardzības nodrošināšanas jomā

	Izpildīts	Nav izpildīts
1. Ir izveidotas bērnu aizsardzības nodrošināšanas komandas visās programmās un nacionālajā birojā.	☐	☐
2. Ir iecelta nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona.	☐	☐
3. Tiek uzklausi bērnu un jauniešu viedoklis, nosakot un pilnveidojot bērnu aizsardzības nodrošināšanas darbības un pasākumus programmas līmenī. Tas ietver iespēju anonīmi ziņot par bažām saistībā ar bērnu drošību vai iesniegt	☐	☐
4. Ir veikta vietējās situācijas apzināšana, un konstatētie dati tiek aktualizēti ik pēc 3 līdz 5 gadiem vai tad, kad valsts mērogā notikušas būtiskas izmaiņas bērnu aizsardzības jomā. ²³	☐	☐
5. Regulāri tiek veikts BD riska novērtējums, un nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona to ievada nacionālajā BD risku reģistrā. ²⁴	☐	☐
6. Nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona ir izveidojusi un uztur Nacionālo bērnu drošības incidentu reģistru.	☐	☐
7. Visi ziņotie BD incidenti tiek reģistrēti Nacionālajā bērnu drošības incidentu reģistrā.	☐	☐
8. Katrs ziņotais BD incidents tiek rūpīgi izvērtēts, un, pamatojoties uz incidenta pilnīgās novērtēšanas rezultātiem, tiek izstrādāts rīcības plāns, kas ietver pienākumus un laika grafiku.	☐	☐
9. Katrs ziņotais BD incidents tiek regulāri pārskatīts, un nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona Nacionālajā bērnu drošības incidentu reģistrā ievada jaunāko konstatēto informāciju un plānotās turpmākās darbības.	☐	☐
10. Visu to incidentu gadījumā, kuros tiek iesaistīts ĢS, nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona ziņojumā par situāciju informē SRB bērnu aizsardzības kontaktpersonu par katrā regulārajā pārskatīšanā konstatētajiem	☐	☐
11. Katru BD incidentu, ko DO ir risinājusi, slēdz atbildīgais jomas vadītājs, parakstot paziņojumu par incidenta lietas slēgšanu pēc attiecīgās bērnu aizsardzības kontaktpersonas ieteikuma.	☐	☐
12. Pēc BD incidenta lietas slēgšanas attiecīgā BAN komanda sagatavo noslēguma ziņojumu. Nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona noslēguma ziņojumu ievada Nacionālajā bērnu drošības incidentu reģistrā.	☐	☐

²³ Skatiet atsevišķu dokumentu par vietējās situācijas apzināšanu.

²⁴ Skatiet atsevišķu dokumentu par BD riska novērtēšanu.

DALĪBORGANIZĀCIJĀM PIEMĒROJAMĀS PROCEDŪRAS ZIŅOŠANAI UN REAĢĒŠANAI BĒRNU

	Izpildīts	Nav izpildīts
13. Nacionālā bērnu aizsardzības kontaktpersona ziņotājam nosūta galīgo kopsavilkumu ar svarīgāko konstatēto informāciju un darbībām, kas veiktas saistībā ar ziņotāja paustajām aizdomām.	☐	☐
14. Kad incidents ir noslēgts, tiek apkopotas no tā gūtās atziņas, kas palīdzēs uzlabot procesus un pieņemto praksi, kā arī apzināt turpmākās apmācību vajadzības.	☐	☐
15. Nacionālais direktors iesniedz valdei ikgadējo BAN ziņojumu.	☐	☐